LAISVĖ
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaca, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$12.00
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 103 * * * * * Ozone Park 17, N. Y. Antr., gruodžio (Dec.) 25, 1962 * * * * * METAI 5I-ji

KRISLAI

Didžiulis nuostolis.
Du pasitarimai.
Kova už visų laisves.
Liga—ne gėda.
Bükite laimingi ir sveiki.

— Rašo **A. Bimba** —

Atsimenu vieną šiltą, saulėtą, gražų praėjusią vasarą sekmadienį. Dar anksti pribūname į Stanislovaičių rezidenciją. Bus parengimas spaudos naudai. Daktaras pasiraitojęs rankoves po milžinišku medžiu taiso stalus ir suolus. Mieloji Kristina, padedama poros kitų draugių, sušilusi darbuojasi virtuvėje. Susirenka daug svečių--daugiau negu kitais kartais. Kristina vėl darbuojasi prie maisto išdalijimo. Taip ji sveika, taip ji gyva, vikri, apdairi! Visur jos pilna!

O va, dabar, jos jau nebėra gyvųjų tarpe! Sunku net ir įsivaizduoti, kad tokią veiklią ir tvirtą draugę taip greitai ir žiauriai mirtis išplėšė iš mūsų gretų!

Bet gal ji jau tada jautė baisią nelaimę. Man ji sakė: žinai, drauguti, šis parengimas gal bus čia paskutinis. Perdaug darbo, tiesiog užsimušti tenka.

Juk niekados ji darbu, veikla nesiskųsdavo. Kodėl dabar? Matomai, ji nebesijautė gerai. Veikiausia jau buvo pajutusi ligos pradus... kas žino....

—:—

Draugė Kristina Stanislovaitienė buvo tikrai didelė, tikrai nepaprasta asmenybė, labai daugelio talentų asmenybė. Puiki buvo veikėja, šauni kalbėtoja, gabi spaudos korespondentė-bendradarė, šauni tapytoja. Juk Stanislovaičių rezidencija yra tikra meno galerija. Ji puikiai mokėjo ir lygiai lengvai vartojo abidvi kalbas — anglų ir lietuvių. Tvirta įsitikinimuose, drąsi kovose, nepermaldaujamas priešas reakcijos, karo kurstytojų, tamsybės ir abskurantizmo.

Dažnai tekdavo su velione susirašinėti ir pasitarti. Visuomet ji buvo pilna iniciatyvos, nesitaikstanti su jokiais sunkumais, svyravimais, abejomais.

Tokia buvo mūsų mieloji Kristina. Tokia jinai visados pasiliks mūsų atmintyje.

Mylėjo ji žmones, o žmonės, kurie ją pažino, ypač kurie su ja kartu veikė pažangiajame judėjime, mylėjo ją.

Prezidentas Kenedis tarėsi su premjeru Macmillanu. Jie tarėsi apie didesnį ginklavimąsi, stiprinimą abiejų šalių ir NATO militarinių jėgų.

Tomis pačiomis dienomis Tarybų Sąjungoje lankėsi Jugoslavijos prezidentas Tito ir tarėsi su Chruščiovu. Jiedu tarėsi apie išlyginimą tarp Tarybų Sąjungos ir Jugoslavijos nesusipratimų, apie sutvirtinimą kovos už taiką ir koegzistenciją.

Gana didelis skirtumas.

—:—

Nebuvo jokios vilties, kad federalinė džiurė Washingtone imtų ir išteisintų Komunistų partiją, atmestų valdžios prieš ją kaltinimus, pasmerktų McCarran įstatymą, pagal kurį partija yra persekiojama.

Bet apsimokėjo stoti į tesmą ir gintis. Apsimokės ir toliau tęsti kovą už teisę politinei partijai legaliai, viešai, atvirai veikti.

Reikia tikėtis, kad tą kovą parems vis daugiau ir daugiau žmonių, nes tai yra kova už visų amerikiečių demokratines teises ir civilines laisves.

—:—

Susirūpinusiai sveikatos žinovai kalba apie lytinių ligų plitimą. Susirgimai sifiliu nesulaikomai auga. Teisingai jie nurodo, kad kova prieš tas ligas turi būti vieša, atvira, kaip yra kova prieš širdies ligas, prieš vėžį, prieš džiovą.

Ta pikta liga galima užsikrėsti ne tik lytiniu susinešimu. Tai dabar visi pripažįsta.

Vietoj bilijonus dolerių švaistyti ginklavimuisi, federalinė valdžia turėtų surasti lėšų kovai su šiuo žmonių sveikatai pavojumi.

—:—

Šie krislai šiemet jau bus paskutiniai. Tad, draugės ir draugai, priimkite nuoširdžiausius linkėjimus didžiausios laimės ir geriausios sveikatos. Lai 1963 metai bus taikos ir nusiginklavimo idėjos laimėjimo metai!

Jungtinės Tautos reikalauja likviduoti kolonializmą

Jungtinės Tautos, N. Y.—Jungtinių Tautų asamblėja 101 balsu prie 4 susilaikiusių nuo balsavimo priėmė rezoliuciją, reikalaujant, kad valstybės, kurios turi kolonijų, tuojau suteiktų joms nepriklausomybę.

Nuo balsavimų susilaikė Anglijos, Francūzijos, Ispanijos ir Pietų Afrikos Sąjungos delegatai, o Portugalijos delegatas nedalyvavo posėdyje. Reiškia, nuo balsavimų susilaikė tų valstybių delegatai, kurios turi kolonijų. Portugalijos delegatas nedalyvavo, nes 1961 metais Jungt. Tautos priėmė rezoliuciją, kad ji suteiktų nepriklausomybę Angolos valstybei, o ji reikalavimo neišpildė.

Jungtinių Valstijų delegatas, nors ir balsavo už rezoliuciją, bet pirm balsavimų reikalavo, kad iš jos būtų išimta reikalavimas paliuosuoti kolonijas ir kad nebūtų nustatytas laikas. Mat, JAV turi karo sąjungų su kolonijalėmis valstybėmis. Portugalija užsigavo 1961 metais, kada JAV delegatas balsavo už Angolos nepriklausomybę ir dar nepanaujino sutarties su JAV reikalais karo bazės Azorų salose.

Sulaikyti atomų bombų bandymus

Ženeva. — Septyniolikos valstybių konferencijoje Tarybų Sąjungos delegacija pasiūlė, kad su 1963 metų sausio 1 diena būtų sulaikyti visi atominių bombų ir kitokių ginklų bandymai. Vakarų delegatai, ypatingai JAV, tuojau pareiškė, kad jeigu nebus inspekcijos, tai iš tokio susilaikymo nieko neišeis.

TSRS delegatas sakė, kad tai tik išsikalbėjimas nuo sulaikymo bandymų, nes dabar abi pusės turi įrengimus, kurių pagalba sužino apie kiekvieną atominį išsprogdinimą.

Silpnaprotis iššudė visą šeimą

Lakewood, N. J. — Fanatikas ūkininkas Gabriel Richard Trifari nužudė savo motiną, tėvą, seserį ir brolį.

Trifari atėjo į policijos stotį nešinas dėžę kiaušinių ir paprašė nuvesti jį pas kunigą. Čia jis pasakė ir apie atliktą žmogžudystę. Jis sakė, kad "Dievas jam liepė juos nužudyti, nes jie nepadeda jam prižiūrėti vištas ir kiaušinius". Trifari šeima užlaikė vištų farmą.

Tokio. — Per metus Japonijoje pagamino 815,000 automobilių.

IŠ VISO PASAULIO

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos pripažino Jemeno respublikos vyriausybę. Socialistinės šalys jau seniai su respublikos valdžia užmezgė ryšius.

Londonas. — Anglų biznieriai planuoja plėsti prekybą su socialistinėmis šalimis.

Belleville, N. J. —Anthony Cielselskis nunešė drabužius pas kriaučių išlyginimui. Kada atėjo atsiimti, kriaučius jam atidavė drabužius ir $230 pinigais, kuriuos rado drabužių kišenėje.

Los Angeles, Calif. — 20,000 pėdų aukštyje sugedo JAV karo lėktuvas "F-104", bet lakūnas sėkmingai nusileido su parašiutu.

Pekinas. — Kinijos radijas sako, kad JAV imperializmas nenugąsdins Kinijos ir kitų Azijos liaudies respublikų.

Munich. — Vakarų Vokietija pradėjo statyti pirmąją atominės energijos elektros gamyklą. Ji bus 250,000 kilovatų - valandų jėgos. Jos įrengimas atsieis $87,500,000.

Mexico City. —Meksikos citrusų augintojai mano, kad jie pasidarys pelno, nes Floridoje šalčiai daug citrusų sugadino.

Sydney. — Australijoje stokoja apie 100,000 merginų.

Vajus gavimui "Laisvei" skaitytojų prailgintas

Šiemet vajus gavimui "Laisvei" naujų skaitytojų eina labai gerai. Tačiau keletas vajininkų prašė vajų prailginti, nes jie skundžiasi, kad šventės sutrukdė tinkamai vajų užbaigti. Su ta tiesa reikia skaitytis.

Pildydami vajininkų prašymą, prailginame vajų iki "Laisvės" dalininkų suvažiavimo, iki 1963 m. vasario 3-čios dienos.

Dėkojame vajininkams už gražų pasidarbavimą sėkmingai išvesti vajų, prašome dar pasispausti garbingam užbaigimui. Taipgi prašome "Laisvės" prenumeratorių, kurių prenumerata yra pasibaigusi, nevėlinant atsinaujinti. Padėkite savo kolonijos vajininkams garbingai užbaigti vajų.

Vajininkų prašome paskutinius vajaus rezultatus išsiųsti ne vėliau kai 1963 m. sausio 31 d. Suvažiavime norime turėti pilną raportą vajaus pasekmių.

Tuo pat kartu prašome kolonijų veikėjų pasirūpinti pasveikinimais "Laisvės" bendrovės dalininkų suvažiavimui, kuris įvyks **1963 m. vasario 3-čią dieną, 11 val. ryto, Russian-American Center Hall, 61 Rivington St., New York City.** Taipgi prašome dalininkų, kuriems nepertoli atvažiuoti, dalyvauti suvažiavime.

Po suvažiavimo, 6-tą val. vakare, toje pačioje salėje, įvyks "Laisvės" metinis banketas. Bilietas $3.50. Kviečiame visuomenę atsilankyti į banketą.

"Laisvės" Administracija

Daug laivų neturi ką vežioti

Londonas. — Chamber of Shipping paskelbė, kad su gruodžio 15 diena kapitalistiniame pasaulyje buvo labai daug laivų, kurie stovėjo be darbo.

Anglijoje buvo 126 laivai, bendrai 995,000 tonų įtalpos, kurie neturėjo darbo, iš jų 29 tankeriai. Graikijoje buvo 122 laivai, 850,000 tonų įtalpos; Jungtinėse Valstijose 29 laivai, 265,000 tonų įtalpos, o kitose šalyse po mažiau.

TARYBŲ SĄJUNGA SUSEKĖ ŠNIPUS

Maskva. — Tarybų Sąjungos savisauga susekė šnipų lizdą, kurie šnipinėjo apie TSRS jėgas, esamas Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Suimta du TSRS piliečiai, vokietis Mansfieldas ir vienas anglas. Savisauga sako, kad su jais turėjo ryšius penki asmenys iš JAV ambasados: du amerikiečiai jau išvyko į JAV, o tretįjį TSRS "paprašė" išvažiuoti.

JAU STREIKUOJA 130 DIENŲ

Roxana, Ill. — 2,100 darbininkų jau išstreikavo 130 dienų prieš Wood River Shell Co. Tai ilgiausias streikas prieš šią kompaniją nuo 1956 metų. Unijos vadai sako, kad darbininkai tol streikuos, kol jų reikalavimai nebus patenkinti.

Tokio. — 92 Jungtinių Valstijų poetai parašė po poemą minėjimui Japonijos imperatoriaus Hirohito gimtadienio.

Washingtonas. — "Peace Corps" eilėse jau yra 3,642 jaunuoliai.

N. Jersey valstijoje uždėrėjo spanguolės

Trenton, N. J. — Šiemet New Jersey valstijoje labai uždėrėjo spanguolės. Už 100 svarų statinę kaina nustatyta $10.50.

New Jersey valstija yra trečioji JAV valstijų, kuriose gerai dera spanguolės. Kitos dvi valstijos yra: Oregono ir Washingtono.

New Jersey valstijoje šiemet pirmu kartu pavartojo mašinas spanguolių rinkimui. Wisconsino valstijoje jas vartoja jau per keleris metus.

ANGLIJA IR JAV SUSITARĖ

Nassau, Bahamas.—Prezidentas Kenedis ir Anglijos premjeras Macmillanas susitarė atominių kinklų reikalais. Nesusipratimas buvo kilęs, kada JAV pasiryžo paimti iš Anglijos "Skybolt" raketas, kaip "netinkamas". Susitarė, kad jos bus pakeistos "Polaris" raketomis.

TARYBŲ SAJUNGA IR PAKISTANAS

Karačis. — Ayub Khanas, Pakistano prezidentas, sako, kad šios šalies santykiai su socialistinėmis šalimis normališki. Tarybų Sąjunga sutiko Pakistanui duoti ekonominės pagalbos už $30,000,000. Pakistanas ir Lenkija veda pasitarimus.

Dallas. — American Airlines Co. lakūnas skundėsi, kad JAV karo lėktuvas vos nenumušė "B-707" keleivinį lėktuvą su 70 keleivių.

Haga. — Hollandai dar vis daug iškasa Antrojo pasaulinio karo nesprogusių bombų ir patrankų sviedinių.

Tarp Baltijos ir Havanos kursuoja TSRS laivai

Havana. — Tarp Havanos ir Baltijos prieplaukų reguliariai plaukios trys tarybiniai laivai: "Baltika", "Michail Kalinin" ir "Marija Ulianova". Baltijoje jie plauks į Rygos, Klaipėdos ir Gdynės prieplaukas. Rytu Vokietijos laivas "Fritz Heckert" kursuoja tarp Baltijos prieplaukų ir Kubos. Numatoma, kad ir lenkų laivai nuolatos kursuos.

Liaudiškos respublikos teiks ekonominės, o ypatingai industrinės pagalbos Kubai. Vokietiios Demokratinė Respublika sutiko pastatyti 26 tekstilės, cementa, metalo, siuvamų mašinų, aliejaus ir kitokius fabrikus, bendrai $30,000,000 vertės.

Čekoslovakija pastatys šešis fabrikus, šimto milijonų dolerių vertės. Rumunija sutiko pristatyti 3,500 traktorių ir naftos išvalymo fabrikams irengomų. Marielio prieplaukoje Lenkija pastatys laivų statymo fabrika. Taip pat pasirašyta prekybos ir technikinės pagalbos sutartvs su Bulgarija ir Vengrija.

Jungtinės Tautos, N. Y.— Baigėsi Jungtiniu Tautų asamblėjos posėdžiai.

"Pravda" apie koegzistenciją

Maskva. — Dienraštis "Pravda" pateikė ilgą straipsnį apie Tarybų Sąjungos užsienio politiką. Dienraštis rašo, kad nuo pat tarybinės santvarkos susidarymo — Tarybų Sąjunga kovoja už visų tautų ir valstybių taikų sugyvenimą. Kubos krizės metu tas dar kartą buvo įrodyta: kaip galima diplomatijos keliu išspręsti nesutikimus.

Londonas. — Gruodžio pabaigoje Anglijoje buvo 566,000 bedarbių, tai daugiausia per ketveris metus.

Lenkija reikalauja pašalinti A-bombas

Ženeva. — Lenkijos delegacija, 17-kos valstybių nusiginklavimo konferencijoje pareikalavo, kad Rytai ir Vakarai iškraustytų visas atomines bombas ir kitokius ginklus iš Vokietijų. Lenkai sako, kad tas pasitarnautų visiškam nusiginklavimui.

Jungtinių Valstijų delegacija tojau atmetė Lenkijos pasiūlymą. Amerikiečiai sako, kad tas žygis pasitarnautų tik Tarybų Sąjungai.

Tel Avivas.—Izraelis grasino Sirijai.

Vėliausios žinios

Havana. —Kubos vyriausybė paliuosavo visus 1,113 invazijos imtinių mainais už $53,000,000 vertės gyduolių ir kitokios medikalės pagalbos. Jie buvo suimti 1961 m. balandžio mėnesį, kada darė įsiveržimą į Kubą. Imtinius išskridino lėktuvais į Miamį, o gyduoles atgabeno laivas "African Pilot".

Maskva. — Tarybų Sąjunga pakeitė savo atstavą Jungtinėse Tautose: vietoje Valeriano Zorino, —bus Nikolajus Fedorenko.

Paryžius. — Francūzijoje jau didėja nusistatymas atsisakyti nuo prakasimo tunelio po anglų kanalu, kuris jungtų Angliją ir Francūziją.

Londonas. — Numatoma, kad bus sunku numalšinti sukilimus Borneo teritorijoje, nes jos gyventojai reikalauja jungtis su Indonezija.

Allamuchy, N. J. — Automobilių nelaimėje užsimušė Helen Monno, Petricia Madlinger, 16-kos metų, ir M. E. Westfall, 15-os metų amžiaus.

Nashville. — "Jurė" nesusitaikė nuteisimui tymsterių unijos vado James Hoffos, kuris buvo kaltinamas, būk jis eikvojęs unijos pinigus. Tymsteriai sveikino savo vadą su laimėjimu.

New Yorkas. — Sustreikavo 75,000 prieplaukų darbininkų, kurie organizuoti į International Longshoremen's uniją. Streikas suparalyžavo laivų judėjimą Atlanto pakraštyje.

Providence, R. I. — Valstijos direktorius dr. J. E. Cannon sako, kad tikrins daktarus: ar tikrai jie yra baigę mokslą.

Birmingham, Ala. —Baltieji šovinistai iš automobilio metė bombą prie negrų bažnyčios. Bažnyčia apgriauta ir šalimai keturi gyvenimo namai nukentėjo, buvo sužeista keli vaikai. Gubernatorius John Patterson skiria $1,000 tam, kas nurodys piktadarius, o vietos du laikraščiai —

Maskva. — Dabar TSRS yra 217 lovų ir 116 stalų rūšių. Jų gamyba bus daugiau standartizuojama.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Publihed Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months,	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Smūgis Amerikos žmonėms

JAV KOMUNISTŲ PARTIJA nubausta $120,000 dėl to, kad ji nesiregistravo valdžios įstaigose kaip "svetimos valstybės agentūra."

Partijos advokatai Joseph Forer ir John Abt pareiškė, kad jie šį žemesniojo teismo sprendimą apeliuos į aukštesnį teismą—United States Court of Appeals, o jei ten nelaimės, tai tuomet kreipsis į Aukščiausiąjį šalies teismą.

Teismo procesas vyko Washingtone. Džiūrę sudarė aštuonios moterys ir keturi vyrai; teismą vadovavo teisėjas Alexander Holtzoff. Ir jis instruktavo džiūrę taip, kad tiesiog nebuvo galima pasakyti, jog partija nekalta. Mat, Komunistų partija buvo teista pagal McCarrano įstatymą—tą biaurų, žalingą Amerikos įstatymą, kur reikalaujama, kad JAV Komunistų partija registruotųsi, įteikdama valdžiai visus duomenis apie savo narius, apie savo spaudą, apie finansus, etc. Partija to, aišku, nepadarė, kadangi yra kitas įstatymas—Smitho įstatymas, pagal kurį kišami į kalėjimą komunistai. Jei McCarrano įstatymą pildysi, tai nusižengsi Smitho įstatymui.

Partijos gynėjai teisme ir aiškino, kodėl Komunistų partija nesiregistravo kaip reikalauja McCarrano įstatymas. Ji tačiau pasiuntė Justicijos departamentui savo adresą.

Na, teisėjas Holtzoff, instruktuodamas džiurę, visa tai, ką gynėjai nurodė, padėjo į šalį; jis tik priminė, kad džiurė spręstų klausimą taip: užsiregistravo Komunistų partija taip, kaip reikalauja McCarran įstatymas, ar neužsiregistravo?..

Teisėjas visiškai nekreipė dėmesio į tai, kad nuteisimas politinės partijos užduoda smūgį visiems Amerikos žmonėms, jų laisvėms. Fašistiniai įstatymai visuomet yra nukreipiami pirmiausia tik prieš komunistus, o po to, jais pasiremiant, puolami ir kitokių pasaulėžiūrų žmonės. Tai aišku kiekvienam.

— o —

TUOJAU PO NUTEISIMO, gruodžio 18 dieną, JAV Komunistų partija išleido pareiškimą, kuriame, be kitko, sako, kad šis nuteisimas—didžiulis smūgis Teisių Biliui ir Amerikos žmonių laisvėms.

"Pirmą kartą mūsų šalies istorijoje politinė partija buvo teisiama, nekalbant jau apie nuteisimą.

Gindama Teisių Bilių ir konstitucines laisves, Komunistų partija apeliuos šį nuteisimą į JAV Aukščiausiąjį teismą. Ji parodys šį baisų sprendimą Amerikos žmonėms ir Aukščiausiam mūsų šalies teismui, su įsitikinimu, kad Amerikos žmonės subrus ginti savo laisves panašiai, kaip jie darė praeity.

Jei šis taip vadinamas nuteisimas nebūtų tragedija, jis būtų farsas, komedija... Jokių įrodymų nebuvo pristatyta, ir tik vienas valdžios liudininkas, laikraščio reporteris, buvo FBI priverstas papasakoti bereikšmį parodymą. Šis taip vadinamas teismo procesas buvo pagrindinių teisėtumo principų pajuokimas..."

Reakcionieriai dabar džiaugiasi, kad, nuteisus Komunistų partiją, greit bus teisiami Gus Hall ir Benjamin J. Davis, o po jų —kiti asmenys, žinomi kaip komunistai.

Jei valdžia reakcionierių klausys, ji nepadės Amerikos žmonėms žengti pirmyn. Tie, kurie mano, kad teismais, sunkiomis pabaudomis, kalėjimais sulaikys revoliucinį darbininkų judėjimą, labai klysta.

Tito vizitas Tarybų Sąjungoj

JUGOSLAVIJOS PREZIDENTAS Tito lankėsi Tarybų Sąjungoje ir ten išbuvo dvi savaites. Jis lankėsi eilėje miestų, jis turėjo ilgus pokalbius su Chruščiovu ir visa tarybine vyriausybe. Tito darė pranešimą Aukščiausiosios Tarybos (parlamento) sesijoje, neseniai įvykusioje Maskvoje.

Visa rodo, kad šis Tito vizitas išsprendė daug nesusipratimų, buvusių tarp Tarybų Sąjungos ir Jugoslavijos. Atrodo, kad dabar Jugoslavija pilnai stovės socialistinių šalių bloke. Visa tai labai gerai, nes tai tvirtina taikos reikalą.

Savo kalboje tarybinio parlamento sesijoje Tito, be kitko, pabrėžė:

"Tarybų Sąjungos ir Jugoslavijos santykiai per pastaruosius kelerius metus buvo palaipsniui vystomi draugiško bendradarbiavimo kryptimi tiek mūsų dvišalių santykių srityje, tiek ir užsienio politikos srityje. Praeityje dirbtinai sukeltos kliūtys mūsų santykiuose buvo palaipsniui šalinamos, buvo ir kuriami realistiški santykiai ir pasitikėjimas, kurie ne tik labai naudingi mūsų dviem šalims, bet ir padeda stiprinti taiką visame pasaulyje, toliau sėkmingai vystyti socializmą ir stiprinti pažangiąsiais žmonijos jėgas...

Noriu užtikrinti jus, brangūs draugai, kad šiuo atžvilgiu mes esame visiškai pasiryžę, o aš esu įsitikinęs, kad ir jūsų požiūris šiuo klausimu sutampa su mūsiškiu. Mes siekiame tų pačių tikslų, kurti naują visuomenę, statyti socializmą, komunizmą, užtikrinti taiką, kuri būtinai reikalinga, kad šie tikslai būtų pasiekti, nes juos galima pasiekti tiktai taikos sąlygomis, turint galvoje tą faktą, kad, esant dabartinėms niokojamoms karo priemonėms, branduoliniam ir kitam ginklui, karas būtų katastrofa visai žmonijai. Todėl ir mūsų pažiūros į visus žymius tarptautinius klausimus sutampa arba yra artimos. Karo ir taikos, taikaus sambūvio, nusiginklavimo, kolonializmo likvidavimo klausimais, Vokietijos klausimu ir kitais šiuolaikinį pasaulį jaudinančiai klausimais mūsų požiūriai yra vienodi, arba artimi vienas kitam. Visa, kas galėtų trukdyti mūsų santykius, mes turime ir ateityje kantriai, abipusiškai šalinti ir užtikrinti konstruktyvų bendradarbiavimą pažangos, socializmo ir taikos visame pasaulyje naudai."

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

V. RASTENIS IR KUNIGAI

Vincas Rastenis, tasai tautininkų tūzas, dejuoja smetonininkų organe, kad "tautos dalykai" nėina taip, kaip turėtų. Tautininkus apmauna lietuviškieji kunigai. Jie turi savo programą, nustatytą 1964 metams, ir nori, kad tą programą paremtų "visi lietuviai."

Kaip žinia, 1964 metais Niujorke įvyks Pasaulinė paroda. Jos proga lietuviškieji klerikalai, kunigų vadovaujami, šauks "religinį kongresą" Niujorke. Tuo pat laiku jie rengs ir "religinį koncertą," kuris kaštuos ne mažiau $20,000!

Štai ką sako V. Rastenis:

Darbininkas gruodžio 7 d. pranešė, kad lietuvių religiniam kongresui rengti yra tam tikras didelis komitetas, kuriame — šalia mažojo komiteto?—jau dalyvauja Katalikų Federacijos ALRK-Susivienijimo, studentų ateitininkų atstovai ir dar numatomi pakviesti lietuviškų vienuolijų atstovai.

Dabar prel. Balkūnas pranešė, kad esama kitaip. Kunigų Vienybė turinti kitų reikalų, kurių pirmoj eilėj—lietuvių koplyčios įrengimas naujoj Washingtono bažnyčioj (ten reikėsią bene daugiau kaip ketvirčio milijono dolerių). Tam koplyčios reikalui klebonai (lietuviai) rašysią stambius čekius, o koncertui gal tik smulkius arba nieko. Tad religiniam koncertui sumanytojai pinigų neturi.

J. Budrys pas save buvo sušaukęs "veikėjus" pasitarti, ar JAV lietuviai gali turėti Pasaulinėje parodoje savo skyrių bei paviljoną. Jo žodžiais:

Ten paaiškėjo, kad tiesiogiai parodoj dalyvauja tik valstybės, bet tai ne kliūtis mums, kadangi teisiškai Lietuva čia pripažįstama kaip valstybė. Bet nėra kitų dviejų pagrindinių dalykų: pinigų apsimokėti už vietą, ir... eksponatų. (Pinigų — be tokios sumos, kokios reikia Washingtono koplyčiai, negalima su parodos tvarkytojais nei pradėti kalbos). Žodžiu sakant, kas tik pagalvojo, kad nėra patriotinės pareigos apsiimti padaryti, ko tikrai negali, tam pasidarė aišku, kad apie Lietuvos dalyvavimą toj parodoj nėra ko nei svajoti.

Kokia iš viso to išvada?

Išvada aiški: jei V. Rastenis ir kiti bedieviai tautininkai nori "tautą gelbėti," tai jie turi aukoti kunigams pinigus kopylčiai Washingtone ir kunigų ruošiamam koncertui Niujorke.

Bet auginimas klerikalizmui ragų neša ne laimę, o nelaimę lietuvių tautai!

APIE ABSTRAKTĮ MENĄ

Tarybų Sąjungoje pastaruoju metu ir vėl pradėta kova prieš abstraktį meną ir dailę. Tuo klausimu rašoma spaudoje, diskusuojama mitinguose. Andai "Pravdoje" tilpo J. Strelnikovo straipsnis, liečiantis JAV, kur abstraktis menas dar vis turi rinką. Paimsime čia kai kurias iš to straipsnio ištraukas. Skaitome:

Prieš trejus metus Čikagoje atsirado "meninė mokykla," kurios atstovai save vadina "naujaisis vaizduotojais." Štai ką apie jų kūrybą straipsnyje "Išsigimėlių antplūdis" rašė žurnalas "Time":

"Klasikinės vaizduojamojo meno tradicijos visada tvirtino, kad žmogus yra gražus. Naujieji vaizduotojai šitą tvirtinimą atmetė. Jų žmonės — atstumiantys, grubūs, baisūs sutvėrimai."

Žurnalas pasakoja apie keturis dailininkus. Žmonės, pasak žurnalo, vieno jų paveiksluose "panašūs į bepročio košmarą," kitas piešia "urzgiančias ir staugiančias galvas." Apie trečią skulptorių taip pasakyta. "Jo skulptūros, vaizduojančios gimdančią moterį, — ne kas kita, kaip grubus, atstumiantis naturalizmas." Ketvirtas piešia žmones, besiraitančius iš skausmo. "Jo žmonės,— pastebi žurnalas,— bukaprotės, į akmens luitus panašios figūros, kurių akyse nėra nieko, išskyrus siaubą."

Abstrakcionizmas čia klesti ir bujoja. Ideologinė dirva, kurioje jis auga, gausiai trešiama doleriais. Daugybė biznesmenų,--rašo žurnalas "Fortune," — gyvai domisi abstrakcionizmu. Abstrakcionistų skulptūromis puošiasi bankai ir korporacijų kontoros. Žurnalas pasakoja, kad Chase Manhattan Bank, priklausantis broliams Rockefelleriams, abstrakcionizmui vystyti išskyrė pusę milijono dolerių. "Mes didžiuojamės, kad Amerika yra šalis, kurioje klesti ši nauja kryptis, — pareiškė Davidas Rockefelleris. — Didysis biznis turi visai palaikyti šių dienų meną."

Kaip jau seniai nustatyta, didžioji Amerikos biznesmenų dauguma niekada negalėjo pasigirti meno supratimu, Tas pats žurnalas "Fortune" pasiapiai pažymi, kad biznesmenas, papuošęs savo kontorą beprasmiška abstrakcionistų terlione, priverstas kasdien klausytis dygių pastabų, kaip: "Na, žinote, mano septynerių metų duktė gali nuteplioti kur kas geriau!" Iš tiesų, ką jis gali atsakyti tiems, kurie iki šiol įsitikinę, kad abstrakcionizmas neturi jokios prasmės, kad tai ne kas kita, kaip akiplėšiškas šarlatanišumas? Tie, kurie šį meną propaguoja, biznesmenams gali patarti tik vieną: "Nesukite galvos, neieškokite prasmės. Tai madinga, ir viskas."

* * *

...Kai aš ruošiausi rašyti šią korespondenciją, pažįstamas amerikietis man pasakė: "Vėl apie beždžionę pasakosi? Tarybiniai žmonės gali pamanyti, kad Amerikoje tik beždžionės ir šarlatanai tapo pavejkslus. O tai juk netiesa. Mes turime puikių, talentingų dailininkų. Jų daug, ir liaudis juos mėgsta." Mano draugas priminė man, kaip prieš dvejus metus dailininkai pikietavo šiuolaikinio meno muziejų Niujorke, protestuodami prieš jo politiką — rodyti savo salėse vien tik abstrakcionistų paveikslus.

Visa tai tiesa. Tačiau tai—karti tiesa. Kiek Amerikoje dailininkų? Apskaičiuota, kad vien tik Niujorke ir jo apylinkėse jų yra 30 tūkstančių. Rockefellerio fondo darbuotojai juos apklausė ir išaiškino, kad tik keletas žmonių iš tų 30 tūkstančių gali pragyventi iš savo paveikslų. Straipsnyje "Dailininko padėtis liūdnas vaizdas" laikraštis "New York World-Telegram and Sun" rašo: "Net jeigu jis talentingas, jis vis tiek ekonomiškas bankrotas... Jis—vienas pačių didžiausių vargšų žemėje." Tai apie tuos, kurie neteplioja beždžionėlės Bjuti maniera.

O štai tame pačiame straipsnyje apie abstrakcionistus: "Jis gali būti pats netalentingiausias šarlatanas, bet jis visada turi šansų, kad kokia nors galerija priims jo kūrinius, o kritikai (taip pat šarlatanai) jį išgirs ir išliaupsins."

Paskutiniais metais labai žymiai išaugo amerikiečių, ypač jaunimo, domėjimasis tikruoju menu. Šeštadieniais ir šventadieniais sunku prasibrauti į muziejus ir galerijas, kur išstatyti klasikų ir talentingų šiuolaikinių dailininkų paveikslai. "Abstrakcionizmas, negatyvizmas, komercinis menas įsipyko žmonėms, — rašo kritikas Emilis Ženeras. Tai nelaukta pripažino net toks laikraštis, kaip "Daily Mirror." Šiomis dienomis tas laikraštis išspausdino specialų vedamąjį straipsnį, kuriame N. Chruščiovo pastabos apie abstrakcionistinį meną komentuojamos taip: "...Kalbant apie abstrakcionistinį meną, niekas negali prieka biauti Chruščiovui už tai, kad jis išbarė tuos dailininkus, kurie tapo tokius paveikslus, kad nesuprasi, ar jie nupiešti žmogaus ranka, ar nuteplioti asilo uodega."

Abstrakcionistinės įmantrybės — tai idealas persisotinusio biznesmeno, miesčionio, kurį vilioja nuo gyvenimo atitrauktas menas. O liaudis, kaip tvirtina amerikiečių dailininkas Bentonas, liaudis sako: "Jei tai vadinasi menu— po velnių tokį meną!" ir Bentonas, aišku, teisus.

Prašome atsiliepti

Lietuvos istorikai, rašytojai ir kiti plunksnos darbuotojai domisi kiekvienu lietuvišku leidiniu, išėjusiu užsienyje, ypatingai pažangiųjų užsienio lietuvių leidiniais. Ligšiol toli gražu ne visa užsienyje ėjusi lietuviškoji periodika yra surinkta mūsų respublikos moksliniuose istorinio tyrinėjimo institutuose bei bibliotekose. Ypač trūksta Didž. Britanijoje leisto lietuvių darbininkų laikraščio "Rankpelnis," kurį ilgą laiką redagavo V. Kapsukas-Mickevičius. "Rankpelnis" buvo Lietuvių Socialistų Sąjungos Didž. Britanijoje organu. Ėjo vieną kartą per savaitę. Redakcijos adresas buvo 76 Main St., Bellshill, Scotland, Great Britain.

Šis leidinys yra labai vertingas leidžiant Lietuvių tautos istoriją, LTSR enciklopediją, lietuvių darbininkų judėjimo istoriją ir įvairiems kitiems tikslams. Galimas dalykas, jog Jūsų šalyje dar yra lietuvių, kurie išsaugojo šio brangaus leidinio komplektus ar pavienius numerius. Jei nebūtų galima gauti patį "Rankpelnį," tai gal galima gauti jo foto kopijas. Už šią vertingą medžiagą mes galėtume atsilyginti šiuo metu mūsų šalyje leidžiamais literatūriniais leidiniais.

L. Kapočius

Vilnius
Kosciuškos 36
Lithuania, USSR

Londonas. —Atvyko Jordanijos karalius Hussein.

J. GRIGIŠKIS

ĮVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Mongolija ir kreiva Amerikos diplomatija

Mongolija pasiskelbė nepriklausoma valstybe 1921 m. Tarybų Sąjunga tuoj ją pripažino. Iki 1924 m. ji skaitėsi monarchija, bet kai khanas (monarchas) mirė, tai ji pasiskelbė Liaudies respublika.

Mongolijos teritorija didelė — 626,000 ketvirtainių mylių. Bet gyventojų tetu ri tik apie milijoną. Daug žemės nedirbamos — kalnai ir smiltės dykumos.

Jungtinės Valstijos dar iki šiol Mongolijos nepripažįsta. Per daugelį metų Jungtinės Valstijos kovojo, kad Mongolijos nepriimtų į Jungtines Tautas, bet 1961 m. ji buvo priimta. Jungtinės Valstijos taipgi tarėsi su Mongolijos valdžia dėl diplomatinių ryšių, tačiau pasitarimai nutrūko, kai Čiang Kai-šekas tam pasipriešino.

Neseniai Mongoliją aplankė amerikietis rašytojas Owen Lattimore. Savo kelionės įspūdžius jis inkorporavo į knygą "Nomads and Commissars."

Minimos knygos autorius yra griežtas socialistinės santvarkos priešas. Jam nepatinka Mongolijos valdžios socialistinė politika. Visgi jis pripažįsta, jog pastaraisiais metais Mongolija yra padariusi milžinišką pažangą visose gyvenimo srityse. Iš nomadų, klajoklių tautos dabar ji darosi pramoninė ir kultūrinė valstybė. Neraštingumas seniai likviduotas. Nauji miestai kuriasi ir klestėja. Sostinė Ulan Bator jau turi virš 100,000 gyventojų. 1953 m. sostinėje atidaryta pirmoji Mokslų akademija.

Lattimore pastebėjo, kad už visą progresą žmonės krediuoja socialistinę santvarką ir nuoširdžią Tarybų Sąjungos, taipgi Kinijos Liaudies respublikos pagalbą. Į amerikiečius mongolai draugiškai atsineša, bet jiems jokio kredito neduoda.

Todėl Lattimore ir sako, kad Amerikos diplomatija Mongolijos klausimu pastūmė mongolus link Tarybų Sąjungos ir Kinijos. Tokia kreiva diplomatija meškiškai pasitarnauja pačiai Amerikai.

—:—

Smuikuodamas kūrė žmonių skerdimui planus

Atsimename Reinhardą Heydrichą, žymiausią Hitlerio šalininką, vyriausią architektą "žydų klausimui išrišti," daugiausia pasižymėjusį žydų skerdime.

Heydrichas gimė kultūringuose vokiečių namuose. Jo tėvas buvo muzikos konservatorijos direktorius Halle mieste, Vokietijoje. Iš pat jaunų dienų sūnus buvo muzikos dvasioje auginamas, smuikininku mokomas. Todėl muziką jis pamėgo ir nuo jos nesiskyrė iki pat mirties.

Turėdamas 18 metų amžiaus jaunasis Heydrichas tūlą laiką tarnavo laivyne kadetu, bet jam ten nevyko. 1931 metais būdamas 27 metų amžiaus jis buvo teisme kaltinamas už jaunos merginos suviliojimą ir jos nėštumą. Vėliau jis vedė kitą merginą, kuri buvo aktyvi nacių partijos narė. Nuo tada jo žvaigždė nacių akyse pradėjo smarkiai kilti, kad net kiti jam pavydėti pradėjo. Netrukus jis patapo Gestapo direktorium ir žmonių naikinimo būrių instruktorium. 1941 metais jo nurodymais sistemingas žydų naikinimas buvo pravestas Rytų Europoje, kur tik naciai buvo įsigalėję.

Už "garbingą" pasižymėjimą 1941 m. rudenį Heydrichas buvo paaukštintas — Hitleris jį nuskyrė Bohemijos ir Moravijos "protektoriumi," kur jis taipgi savo nesvietišku žiaurumu pasižymėjo. Bet neilgai ten jam teko siautėti. Čekoslovakijos sostinėje Pragoje 1941 m. gegužės 27 d. anti-nacinė bomba mirtinai jį sužeidė ir už kelių dienų jis jau karste gulėjo.

Kad atkeršytų už jo mirtį, vokiečiai sudegino Lidice kaimą ir visus jo gyventojus iššudė.

Tai toks buvo smuikininkas ir didelis muzikos mylėtojas Heydrichas.

—:—

Kaip Kinija riša sunkią mitybos problemą

Kinijos Liaudies respublika pergyveno begaliniai sunkių trejetą pastarųjų metų. Didžiulę teritorijos dalį sausra nusiautė, o kitur—tvanai javus sunaikino. Nuostoliai respublikai pasidarė labai dideli.

Senesniais laikais, kai Kiniją aplankydavo panaši gamtinė katastrofa, dešimtys milijonų žmonių badu išmirdavo. Bet dabar to neatsitiko, badaujančių nebuvo, nes vyriausybė rūpinosi visiems gyventojams maždaug lygiai maistą išdalinti, kad nei vienam badauti netektų.

Kovai su sausra irigacija (laukų drėkinimas) išplėstas, elektra panaudota vandens varymui. Tuo daug javų ir daržovių apginta nuo sausros. Pekino teritorija šiemet panešė didžiausią sausrą, bet mechanizuotomis jėgomis javai ir daržovės išgelbėta, neprastas derlius šiemet gautas. Taipgi nemažai grūdų dasipirkta užsienyje.

Žurnalistė Anna Louise Strong iš Pekino rašo "National Guardian," kad Kinija jau baigia pergyventi gamtos sukurtą mitybos krizę, kad šiais metais derlius jau buvo gerokai geresnis kaip 1960 ir 1961 metais ir kad maisto rezervai padidėjo.

Pastaraisiais metais Kinija padarė didžiulę pažangą pramonėje, ji sukūrė plieno, geležies ir kitokią sunkiąją pramonę, kokios pirmiau Kinija neturėjo. Bet agrikultūra dėl to nukentėjo. Tai dabar vyriausybė mobilizuoja svarbias jėgas agrikultūrai pakelti. Dabar naujosios įmonės gamins daugiau traktorių, kombainų ir kitą ūkiui reikalingą mašineriją. Ūkio komunų vadovybė taipgi pastatyta "ant kojų" nedelsiant mestis didžiulin darban, kad 1963 metais agrikultūra duotų liaudžiai geriausią derlių, nepaisant jokių gamtinių katastrofų.

700 milijonų gyventojų valstybė, planingai veikianti, gali stebuklus pasauliui parodyti.

Klaidos pataisymas

Šioje kolumnoje gruodžio 21 d. įvyko korektūros klaida. Viena antraštė uždėta: **"Hitlerinės kriminalystės Amerikos radijo stotyje."** Turėjo būti: **"Hitlerinis kriminalistas Amerikos radijo stotyje."**

Apie aukščiausius kalnus ir valstybių sienas

Himalajų kalnai yra aukščiausi Žemės rutulio kalnai. Ten randasi ir aukščiausias pasaulyje Everest kalnas, kuris yra 29,000 pėdų aukščio.

Himalajų kalnai tęsiasi iš šiaurvakarių į pietryčius per virš 2,000 mylių. Vietomis jie yra apie 600 mylių skersai—iš pietų į šiaurę. Vakaruose ir šiaurėje Himalajų kalnai jungiasi su kitais kalnais Afganistane, Tadžikijoje ir Kirgizijoje, Kinijoje, o pietryčiuose — Burmoje.

Himalajų kalnuose, kur jų aukštumoje guli amžinas sniegas, gauna pradžią labai daug dideliu upiu, jų tarpe: Ganges, Indas, Brahmaputra, Mekongas, Salvinas, Yangtze, Tarinas ir kitos.

Virš 6,000 pėdų jūrų lygumos, kalnuose, yra nemažai didelių ežerų, jų tarpe Nainj Tal ir Kašmyro ežerai. Medžiai ir javai auga iki 11,000 pėdų aukštumoje, arbata tik iki 5,000, uodai veisiasi iki 8,000, tigrai ir leopardai iki 10.000. o gyvatės net iki 15,000 pėdų aukštumoje.

Kalnuose yra iškasamų turtu: aukso, vario, švino, anglies, sieros ir daugelio kitų, bet jie dar mažai ištirti ir naudojami.

Keblūs valstybių santykiai

Himalajų kalnų srityje rubežiuojasi daug valstybių. Dabar eina didelis nesusipratimas tarp Indijos ir Kinijos, bet ten nesusipratimų buvo ir pirmiau.

"Afganistano pirštas." Pažvelgus į rytinę Afganistano sieną matysime, kad tarp Tarybu Sąjungos ir Kašmyro, iki pat Kinijos yra atsikišusi 25-ių mylių pločio ir virš 200 mylių ilgio Afganistano teritorija. Ji eina virš 25.000 pėdų aukštumoje kalnais ir praminta "Afganistano pirštu."

Kaip jis atsirado? Anglija per šimtmečius Indiją skaitė savo "karūnos perlu," mat, ji iš Indijos lobo. Prie jos "perlo" veržėsi ir caristinė Rusija. Nekartą Rusijos carai jau buvo kazokų divizijas sutrauke į pat pietinę savo teritoriją--Pamyrą—puolimui Indijos. Anglija dėjo visas pastangas, kad tarp Rusijos ir Indijos būtų trečiosios valstybės teritorija. Ji pagrobė nuo Afganistano Kašmyrą, bet paliko ta "pirštą," kad laikyti Rusiją atskirtą nuo Indijos. Ir dažnai anglų suorganizuoti afganistaniečiai puldavo Rusijos pasienio jėgas, kad apsaugojus "pirštą."

Nuo "Afganistano piršto" per 700 mylių kalnais tęsiasi Indijos ir Kinijos siena iki Nepalio karalystės. Indija, Kinija ir Vakaru Pakistanas ginčijasi už Kašmyra, kuris užima 250.000 ketvirtainių mylių plotą.

Nepalio, Sikimo ir Bhutano karalystės tęsiasi iš Vakaru i rytus tarp Indijos ir Kinijos. Jos sudaro virš 600 mylių užtvarą.

Kadangi šios trys kalnu karalystės vra atskirtos nuo pasaulio, tai kol Anglija valdė Indiją, o Kinija buvo silpna, tai Anglija "tvarkė" ir jų užsienio politiką. Indija, gavus nepriklausomybę, bandė testi anglų imperialistų politiką, bet, Kinijai esant galingai, kalnų karalystės atsisako nuo Indijos "globos."

Trys kalnų karalystės

Nepalis, Sikimas ir Bhutanas yra nemažos valstybės: Nepalis užima 54,000 ketv. mylių plotą ir turi 10,-000,000 gyventojų. Sikimas užima 3,000 ketv. mylių ir turi apie 300,000 gyventojų. Bhutanas užima 18,000 ketvirtainių mylių ir turi 1,-000,000 gyventojų.

Tai labai atsilikę valstybės, kur nėra nei vienos mylios geležinkelio, o ir plentų tik vėlesniu laiku biskį nutiesė Nepalyje. Žmonės gyvena varge ir skurde. Religiniai elementai labai įsigalėję.

Anglų generolo palikimas

Nuo Bhutano į rytus vėl per kokius 400 mylių ilgio Kinija rubežiuojasi su Indijos Assamu, kuris beveik atskirtas nuo Indijos. Assamas užima 85,100 ketv. mylių plotą ir turi 16,000,-000 gyventojų.. Su Indija sujungtas tik siauru "kakliuku," tai atskira tauta nuo indusų, turtingas kraštas arbatos ir kitos augmenijos derliais ir iškasamais turtais

1914 metais anglų generolas McMahonas, kuris viešpatavo Indijoje, užgrobė Kinijos 35,000 ketv. mylių plotą, į šiaurę nuo Brahmaputra upės, ir padiktavo naują sieną, kuri yra žinoma kaip "McMahon Line of North-Eastern Frontier." Kinija atsisakė pripažinti tą sieną. Dabar tarp Kinijos ir Indijos eina nesutikimas, nes Indija laikosi generolo McMahono sienos.

Himalaju kalnuose ir dabar susisiekimas yra sunkus. o seniau jis buvo dar sunkesnis. Aišku, kad ir prie geriausių norų ten sunku buvo sienas nustatyti.

Dabar jas galima demarkuoti, bet Vakarai kursto Indija, nes jiems norisi kenkti Kinijai, gi iš nesutikimo yra žalos visiems tos srities gyventojams.

D. M. Š.

Elektrinis ungurys gali užmušti arklį

Jūrų gilumoje yra žuvų, kurios turi savo kūno dalis su elektros šviesa. Daugumoje tas joms reikalinga apsiginti nuo priešų.

Bet elektrinis ungurys (Electric EEl) veisiasi ne tik jūrų paviršiuje, pakraščiuose, bet ežeruose ir upėse.

Amazonės ir Orinoko upėse, Brazilijoje, veisiasi ikišešių pėdu ilgio elektrinių ungurių. Jie turi tiek elektrinės jėgos, kad vienu smūgiu užtrenkia arklį. Bet potokio elektros jėgos pavartojimo ungurys turi ilsėtis, kad savo "batarėjas" vėl pripildžius jėga.

KODĖL PER TELEFONĄ PAŽĮSTAME BALSĄ?

Telefono technikos "stebuklas" yra ne tik tame, jis už šimtų ir tūkstančių mylių perduoda balsą, bet ir tame, kad tokį balsą, kokį į telefoną paduoda kalbantis.

Dalykas tame, kad telefono rageliai, į kurį kalbame, ir per kurį klausoma, yra vienodai įrengti.

APIE K. VIDIKĄ-TAURĄ

Pasiekė mus skaudi žinia: Niujorko ligoninėj šių 1962 m. liepos 22 d. mirė Kazys Vidikas, plačiai žinomas V. Tauras. Netekom uolaus plunksnos darbuotojo, žurnalisto, marksizmo klasikų vertėjo, "Kovos," "Laisvės" redaktoriaus, pažangaus kultūros veikėjo.

Draugą Kazį Vidiką pažįstu nuo 1904 m. Kauno kunigų seminarijoj teko pabūti kartu. Popiečio laisvalaikiais vaikštinėdavom po seminarijos sodą, pasišnekėdavom pusbalsiu, kad kas neišgirstų. Kazys Vidikas, tas kuklutis tykus klierikas, skaitydavo užgintą išmugeliuotą literatūrą, prieš tikybą, prieš religines dogmas, burtus, prieš patvaldystės režimą... Rusų-japonų negarbingas karas ėjo į pabaigą. Visoj šaly vyko netolimo sukilimo spragsėjimai, grūmojimai...

Susirikiavę poromis, su sutanomis, su beretėmis maršuoja klierikai sekmadieniais į katedrą, į vyskupo Paliulionio mišias. Naujokai dar tebėra civiliniais rūbais,—jų tarpe Vidikas ir aš. Mudu žingsniuojam kartu: ištraukęs iš užančio parodo slaptą knygelę... užlipęs aukštai ant naujokam skirtų aukštų jis skaitysiąs slapukiškai... Sakė—ne jis vienas, yra dar keli tokie klierikai.

Kai 1904 m. gruodžio pradžioj 36 klierikai išstojo iš seminarijos, Kazys Vidikas buvo vienas tų pabėgėlių. Kazys Vidikas išvyko į Ameriką.

Susižinojo su Lietuvių socialistų sąjunga (LSS), nutarė važiuoti į Valparaiso universitetą, Indiana valstijoj. Studijavo trejetą metų. Lietuviškai mokė irgi pabėgėlis Kauno klierikas Pranas Smilgevičius. (Su Pranu Smilgevičium susirašinėdavau, gyvendamas Niujorke. Turiu ir lietuvių klasės nuotrauką, įteikiau Partijos istorijos institutui.)

Keletą metų K. Vidikas, dabar pasivadinęs V. Tauru, redaguoja LSS organą "Kovą." Susipažįsta su atvažiavusiu 1916 m. Vincu Mickevičium-Kapsuku, su Pranu Eidukevičium. Prisideda prie "Laisvės" redakcijos ir dirba keletą dešimtmečių, iki pensijos gavimo. Tapęs pensininku sirgінėja, gyvena nuošaliai, labai kukliai.

Artimai susipažinau su draugu V. Tauru 1926-7 m., kai jis su Elzbieta Vilkaite gyvendavo 3 gatvėj, Brukline, 4 aukšte. Ateidavau kartais pasišnekėt. Trys mažyčiai kambariukai. Tauras keldavosi labai anksti ir tuoj griebdavosi žinių, kad suspėtų į "Laisvės" pirmąjį puslapį. Kai aš atvažiuodavau iš Niuvarko apie pusdienį, rasdavau Taurą miegantį pogulio. Tegul pasiilsi, o E. Vilkaitė pusbalsiai šnekasi kitam kambary, kol prabunda jos draugas. Tada jau visi trys.

Pakvietėm pasisvečiuot abu — Taurą ir Vilkaitę į naują būstinę dideliam apartmentiniam name. Pavaišinom Viktrolos plokštelių muzika. Draugas Tauras tuoj pagyvėja nuo geresnės muzikos, nuo klasikų, nuo operos arijų. Ypač jam patiko Belinio "Normos" soprano arija: "Casta diva." Tokia švelni intonacija, niuansai, o pats motyvas, nata primena lietuvišką liaudies dainą... Pasivaikščiojom po Brenčbrukpartą, gražiai pasišnekėjom. Su mano žmona Vidikas ir vokiškai šnekėdavo—tai imponavo maniškei.

Draugas Tauras buvo būdingai tykus, kuklus. Kai atvykdavaau į "Laisvės" redakciją, jį rasdavau dūmų debesėly, atskiram kambary: su padidinamuoju stiklu vedžioja per dienraštį, daro užrašus "Laisvei."

Sambūriuose, suvažiavimuose nepasirodydavo skardžiai V .Tauras, kalbėt vengdavo. Tačiau jį gerai garsiai kalbant, kartu su J. Bekampiu, girdėjau Niuarke. Davė velnių Skorubskiui, kam užėmė Vilnių tas "Skuralupskis." Abu kalbėtojai smarkiai gynė savo tėviškę!

Gabus buvo Tauras su plunksna. Parašė ir eilėraščių. Stropiai vedė mokslo ir išradimų skyrių, medicinos žinių. Puikiai išvertė "Komunistų manifestą," "Proletarinė revoliuciją" ir "Renegatas Kautskis," "Briumero aštuonioliktoji," "Pilietinis karas Prancūzijoje," "Leninas." Suredagavo proletarinės poezijos "Švyturį."

Tikrai gaila gero seno asmeninio draugo bičiulio! Gaila skrupulingo pažangios kultūros darbuotojo. Gaila Kaziuko Vidiko, V. Tauro! Minėsime jį visi ilgai ilgai ir dėkingai.

J. Kaškaitis

Iš laiškų

Sveikina iš Tarybų Lietuvos

Keršuliai gavo laišką nuo jauno mokytojo A. Brilingo iš Ilaumantiškių kaimo, Ukmergės rajono. Jis rašo:

"Dėkoju, kad pašto ženklelius atidavėt Ventų berniukams. Aš apie juos esu daug girdėjęs. Kai jie lankėsi Lietuvoje, tai mūsų laikraščiuose buvo ir jų nuotraukos. Esu labai patenkintas, kad jiems patiko ženkliukai.

Kai susieisit su jais, tai perduokit nuo manęs šiuos žodžius: "Mokytojas iš Tarybų Lietuvos sveikina Jus, jaunieji bičiuliai, ir linki Jums užaugti vertais Tėvelių vardo ir garbingais lietuviais. Linkiu greičiau užaugti, baigti labai gerai mokslus ir dar n ekartą apsilankyti Tėvų ir senelių gimtinėje — Lietuvoje."

Už tokius garbingus sveikinimus Ventų šeima siunčia širdingą padėką gerbiamam Brilingui. **B.**

Draugai Laisviečiai!

Mudu — Jonas ir Mikasė Ruliai baigiame sulaukti 51 metų kai sukūrėme šeimyninį židinį. 1963 metų sausio 31 dieną sueis lygiai 51 metai mūsų šeimyninio gyvenimo. Per tą visą pergyventą laikotarpį rūpinomės išauklėjimu ir išmokslinivieno sūnaus ir dviejų dukrų. Jie visi jau vedę ir augina bei jau išaugino savo šeimynas. Greta to, mes rūpinomės progreso, kultūros ir liaudies reikalais.

Prisimindami tą, mes dar su didesniu ūpu ir noru remsime progresyvį veikimą, o ypatingai mūsų spaudą —"Laisvę", "Vilnį", "Liaudies Balsą". Tegul gyvuoja progresas ir kultūra!

Šiame laiške rasite $10 į "Laisvės" fondą.

Jonas ir Mikasė Ruliai
Rockford, Ill.

LAISVOJI SAKYKLA

Necivilizuota civilizacija

Dažnai girdim žodžius, "vakarų civilizacija," "mūsų civilizacija" ir t. t. Gi JAV valdininkai ir visuomeninkai dar prideda — "demokratija."

Kalbant apie šią "civilizaciją," reikia imti visus Vakarus, kuriuos JAV finansuoja, ginkluoja ir teikia militarinę, ekonominę pagalbą. Kolonizatoriai, gaudami iš JAV paramą, laiko pavergę Afriką ,dalį Azijos, o Pietų Ameriką JAV pati viena apsižergusi. Čia, mat, yra toks dalykas kaip "Monroe Doctrine."

JAV karinės bazės randasi kiekviename kontinente, aplink visą Žemės rutulį, "apgynimui vakarų civilizacijos." Vardan "vakarų civilizacijos" Francūzija skerdė Alžyro gyventojus, Portugalija žudė ir žudo angoliečius, Belgija tą pati darė Konge. Gi JAV įsikrausčius su "vakarų civilizacija" į Pietų Vietnamą, ten nugabeno ginklus ir juos išbando ant žmonių.

Kalbant apie "vakarų civilizaciją," reikia paminėti ir Kubą, kuri dar tik dveji metai, kai išsilaisvino iš tokios "civilizacijos," nes vargu omenei įgriso būti vergiamai. Taigi Kuba iškrito iš kalbamos "civilizacijos" grandinio, išvijo diktatorių Batistą, kuris išsinešė daug milijonų dolerių su savimi. Liaudis pasijuto laisva ir laiminga .
valo būti sugrąžinta į jų globą.

JAV ieškojo priežasčių, kaip prisikabinti prie tos šalies, kaip ant jos užpulti, nepasirodžius pasaulio akyse užpuolike, ją pasmaugti. Vieni kiti bandymai nepavyko, tada pasiruošia atvirai ją pulti.

"St. Petersburg Times" š. m. lapkričio 30 d. rašo, kokios jėgos buvo priruoštos ir tik laukė paspausti mygtuką. Armija — 100,-000, Air Force — 600 B-52 bombonešių, 1,000 B-47 bomberių su 125,000 personalu, 1,000 lėktuvų (Tactical Air Command) su 6,000 personalu, 200 kariškų laivų su 85,000 personalu ir 12,000 marinų, kurie randasi Guantanamo tvirtovėje, Kuboje. Tą tvirtovę JAV įsisteigė 1903 metais, kada JAV kariuomenė buvo ten įsiveržusi ir privertė Kubą pasirašyti tokią sutartį.

Kaip matom, šios jėgos buvo uždegimui Kubos ir pasaulio, ir tikrai būtų uždegta, jei ne Jungtinės Tautos ir TSRS. Jos nutvėrė "vakarų civilizaciijos" skelbėjus už rankos ir pasakė: "Sustok!"

"Vakarų civilizacija" jau atsiėjo žmonijai daug karų, kur krito milijonai gyvybių, sunaikino neapsakomą daugybę turtų pasaulyje, skelbiant ir apginant "vakarų civilizaciją." Ar tai galima vadinti civilizacija, jei svarbiausias užsiėmimas yra žmonių žudymas? Ar tai galima vadinti civilizacija, jei patys svarbiausi ir didžiausi išradimai neatiduoti žmonijos naudai, bet naudojami žudymui ir naikinimui? Tai necivilizacija, ir žmonija tokios "civilizacijos" lenkiasi...

Dzūkelis

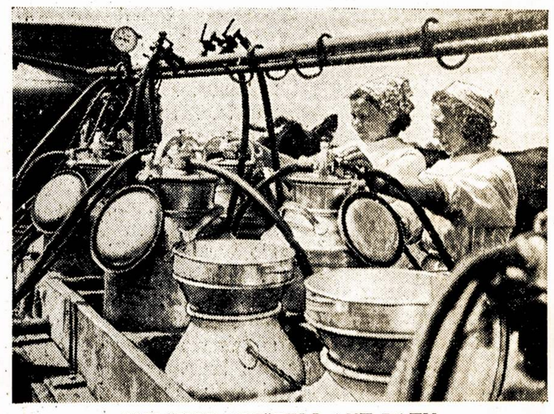

MELŽIMO AIKŠTELĖ ANT RATŲ

Kiekvieną rytą, vasaros nakties rasai nuo galukaimės laukų dar neatsikėlus, Vincas Seliokas kinko bėrius.

—Moterys, paskubėkite, agregatas jau atrieda!—tirštose ganiavos miglose tarpsta M. Gavelienės balsas.

V. Selioko kinkinys, tarškėdamas geležimi, sustoja prie melžėjų lauko stovyklos. Kapsuko rajono "Atžalyno" parodomojo ūkio centrinio skyriaus gamyklose prasideda darbo diena.

Vešliose centrinio skyriaus lankose ganosi 107 karvės. Pamelžti tokią bandą reikia ištiso būrio melžėjų. Tačiau ganyklooje jų dirba tik keturios — N. Vizbaraitė, M. Gavelienė, J. Akelaitienė ir jaunoji J. Budrevičiūtė... Visą darbą atlieka melžimo agregatas, sumontuotas ant ratų. Ūkio direktorius E. Miknevičius, zootechnikas V. Buitvydas ir mechaninių dirbtuvių vedėjas S. Šlepetys dar žiemą padarė būsimojo agregato brėžinius. Ant ilgų ratų įrengti aštuoni mechaninio melžimo aparatai. Jie dirba su paprasčiausio variklio, aušinamo oro pagalba. Kiekviena melžėja vienu metu melžia po dvi akrves. Čia pat, vežimo kraštuose, įtaisytos automatinės girdyklos, į kurias vanduo patenka iš cisternos, vežiojamos kartu su melžimo įrenginiu.

Baigusmelžti, pienas iš ganyklų su tuo pačiu vežimu nugabenamas į transportavimo punktą. Kilnojamos melžimo aikštelės konstrukcijos yra labai lengvos ir pigios. Du kalviai tokį įrenginį padarė per savaitę . Jis kainavo, neskaitant variklio ir melžimo aparatų, apie 30-40 rublių. Keturios melžėjos išmelžia 107 karves per 2.5 arba 2.3 valandos. Žymiai lengvesnis tapo melžėjų darbas.

Vežiojamos melžimo aikštelės šiuo metu dirba visuose parodomojo bandymų ūkio skyriuose.

Parodomojo bandymų ūkio direktoriaus S. Miknevičiaus nuomone, tokias kilnojamas aikšteles galėtų sėkmingai gaminti mūsų pramonė. Juo labiau, kad daugelio rajonų gyvulininkystės darbuotojai, apsilankę "Atžalyne," aukštai įvertino šią naujovę.

Nuotraukoje: M. Gavelienė (kairėje) ir M. Vizbaraitė ruošiasi eiliniam melžimui.

Waterbury, Conn.

Palaidota Kristina Stanislovaitienė

Š. m. gruodžio 17 d. 2 v. popiet buvo palaidota Kristina Staneslow - Stanislovaitienė. Laidotuvės buvo privatinės, dalyvaujant tik šeimos nariams ir labai artimiesiems.

Kaip žinia, Kristina Stanislovaitienė mirė gruodžio 14 d. Jos kūnas buvo pašarvotas Stokes Funeral Home, 134 Highland Ave., Waterbury.

Jai mirus, velionės vyras dr. J. Staneslow---Stanislovaitis prašė, kad nieks nepirktų ir nesiustų į šermeninę gėlių vainikų. Užuot pirkus vainikus, geriau kad tuos pinigus paaukotų į Cancer Fund (Fondas kovai su vėžio liga). Kaip žinia, velionė Kristina sirgo vėžio liga.

Kristina buvo palaidota Waterburio Lietuvių laisvose kapinėse, kur ilsisi daugelis mūsų judėjimo veikėjų, mūsų žmonių.

Kristina Stanislovaitienė-Vilčinskaitė buvo gimusi 1902 m. sausio 27 d. Lietuvoje. Į Ameriką buvo atvežta mažytė. Čia baigė aukštuosius mokslus — Cornell universitetą. Ištekėjo už įžymaus lietuvių gydytojo dr. J. S. Staneslow-Stanislovaičio. Per pastaruosius 29 metus jie gyveno Prospecte, nedideliame miestelyje, palei Waterburį.

Giliame liudesy liko jos vyras, d-ras J. Staneslow, motina, brolis Matthew Williamson, gyv. Great Necke, N. Y., ir trys sūnūs: Paul—Minnesotos universitete mokytojas, Dr. Eugene, gyv. Albany, Oregon, ir Robertas—dar studentas Connecticut universitete.

Tegu Kristina, —mylima mūsų visuomenininkė, spaudos bendradarbė ir dailininkė, — ilsisi ramiai, o jos artimiesiems — mūsų visų nuoširdi užuojauta! **Ns.**

Lawrence, Mass.

Gruodžio 17 d. A. ir M. Kazlauskai, I. ir R. Culadai ir aš aplankėme J. Blažonį, Lowellvje. Jis buvo pasidavęs į ligoninę sveikatos ištyrimui. Pasikalbėjome, pasirodo, kad jo sveikata gerėja. Linkime greitai ir pilnai pasveikti.

Buvęs Mass. valstijos respublikonas gubernatorius John Volpe vis nenori sutikti, kad jo vieton išrinktas demokratų partijos narys Peabody. Volpe vėl reikalauja perskaičiuoti balsus. Suprantama, tas sudaro valstijai išlaidų, bet ką jis paiso.

S. Penkauskas

ŽVAKĖS ISTORIJA

Prieš kelis tūkstančius metų žmonės jau mokėjo pasigaminti žvakes. Jas jau gaminosi senovinėje Graikijoje, o vėliau ir Romos imperijoje.

Kada žmonės pramoko riebalus vartoti šviesai, tai pradžioje vartojo tik skystus. Vėliau pramoko iš jų pasigaminti ir žvakes.

Trenton, N. J.—Iki gruodžio 20 dienos 1962 metais New Jersey valstijoje automobiliai užmušė 868 žmones.

Maskva. — Tarybų Sąjunga pasiuntė pasveikinimą Nigerio respublikai proga sukakties atgavimo nepriklausomybės.

Pranas Stiklius

Praeities puslapius bevartant

(Pabaiga)

Ne geresnis už Macochą buvo pas mus išgarsėjęs pralotas Konstantinas Olšauskas. Tai irgi ne eilinis kunigas, o didelis ir stiprus bažnyčios ramstis, dažnai varstęs Vatikano popiežiaus rūmų duris, kurios prieš jį gana lengvai atsiverdavusios. Šitas sielų ganytojas prieškariniais metais Birštone savomis rankomis pasmaugė savo meilužę.

Savo nežmonišku gobšumu ir turto grobimu buvo pasižymėjęs kunigas Juozas Vailokaitis. Tai stambus apgavikas ir sukčius, praturtėjęs iš to, kad pasisavindavo jam patikėtus saugoti vargšių tarnaičių sutaupytus pinigus.

Čia paminėtos tik trys stambios žuvys, trys bažnyčios šulai, kurie ir patys žegnojosi, ir kitus žegnojo, kasdien mišias laikė, o tuo pat metu vykdė nežmoniškus nusikaltimus. Trys iš daugelio, kurie susirinkusiems mulkiams bažnyčioje rodo pirštu į tuščią vietą ir šaukia:

— Štai, čia yra visagalis dievas, pasaulio kūrėjas! Tikėkite, ką aš jums sakau! Tikėkite, tikėkite!

O kiek už šitų šulų nugaros knibžda eilinių "kunigėlių", tų menkystų, kurie kaip įmanydami spaudžia pinigą iš tikinčiųjų. Patys nebetikėdami, mulkina dar užsilikusius tikinčiuosius, laikydamiesi kunigo profesijos tik dėl to, kad patys jokiam kitam darbui netinka.

Yra ir kitokių kunigų, kurie stojo į dorą gyvenimą ir ėmėsi žmonėms naudingo darbo. Jie numetė sutanas ir pasakė:

—Religija yra tik apgaulė, jokio dievo nėra, dėl to aš nenoriu, negaliu mulkinti žmonių, nes mano, kaip doro žmogaus, sąžinė neleidžia to daryti. Tikrąją tiesą sako mokslas, ne religija!

Taigi matom, kad atvirai pasiskelbę netikinčiais ir atsimetę nuo religinės apgaulės ir monų yra tikrai dori ir sąžiningi žmonės, o tikybininkai dažnai būna apgavikai, vagys ir žmogžudžiai. Geresniu atveju— parazitai, išnaudotojai ir mulkintojai.

Matom, kad religija anaiptol nedaro žmones geresniais, nesulaiko juos nuo nedorybių, o greičiau tik paskatina prie jų.

Agotėlė

Mano gimtame Liepalotų kaime prieš karą gyveno nusenusi mergina Agota Dirsiūtė, visų vadinama Agotėle. Iš ko ji gyveno, buvo visai neaišku, nes savo nieko neturėjo, o be to, kaime buvo pajuokiama dėl senmergystės.

Savo jaunystėje Agotėlė buvo tarnavusi pas ponus miestuose, o kai paseno, grįžo į gimtąjį kaimą ir maitinosi tik tuo, ką gaudavo iš žmonių malonės.

Agotėlė žinojo mane gyvenantį Kaune ir parvažiuojantį į tėviškę atostogų. Taip kartą ji mane susitiko ir nedrąsiai paklausė:

— Na kaip ten, Kaune, gyvena mano geradarys Vailokas?

— Kas tai do vienas, nežinau.

— Kur gi nežinosi Vailokaičio, o man jis tiktai vailokas, o gal ir vailoko nevertas.

Išsikalbėjom, ir Agotėlė papasakojo, kad viską, ką ji uždirbdavusi pas ponus betarnaudama, atiduodavusi saugoti kunigui Vailokaičiui, kuris žadėjęs tuos pinigus grąžinti, kai jai bus jie reikalingi. Tą pat dariusios ir kitos jos draugės, kurios jai patarusios, pamokinusios.

— Vailokaitis dabar milijonierius, — sakau.— Nueik pas jį ir atsiimk savo pinigus.

— Kaipgi nenueisi,— sako Agotėlė, — buvau, bet jis dabar nieko nebeatsimena, prie savęs neprisileidžia, o tik per tarnaitę pasakė, kad nuneščiau vekselį ar kokį turintį kitokį paskolos raštą su jo parašu į Ūkio Banką ir tenai man išmokėsią pinigus. O iš kur aš imsiu tą jo parašą, kad pinigus jam buvau patikėjusi "ant žodžio".

Kažin, ar galėtų bent vienas tikybininkas dabar pasakyti, kad kunigas Vailokaitis buvo šitaip praradęs doros jausmą ir sąžinę dėl atsitolinimo nuo bažnyčios ar virtus bedieviu. Ne, Vailokaitis neatsižadėjo kunigystės, nenumetė sutanos ir nepareiškė, kad negalįs žmonių mulkinti. Jis kaip buvo, taip ir pasiliko tikru kunigu.

Dvi išpažintys

1.

Paauglio metais parvažiavęs į tėviškę atostogų kiekvieną kartą turėdavau išklausyti savo mamytės priekaištų dėl nesilaikymo religinių papročių: rytą ir vakare neklaupiau poteriauti, prieš valgį ir po jo nesižegnoju ir t.t.

— Gal jau nė išpažinties neini ten, tame mieste, tarp svetimų žmonių gyvendamas.

Dėl tokios baisios galimybės nusigandusio motinos veido išraiška man neleido jai sakyti teisybės, o meluoti neleido mano, kaip laisvamanio, žmogiškoji savigarba.

Taip vieną vasarą, norėdamas pradžiuginti savo mamytę nuoširdžiu ir atviru prisipažinimu, pasiryžau eiti išpažinties. Man besakant kada buvau paskutinį kartą, kunigas sujudo:

— Kodėl nėjai taip ilgai?

— Buvau suabejojęs dievo buvimu.

— O kaip dabar?

— Ir dabar nesu tikras.

Kunigas staiga pasikreipė į mane pilnu savo veidu ir garsiai riktelėjo:

— Kas toksai esi?

— Esu darbininkas,— atsakiau.

—Ką? Darbininkas? Gulk man tuojau kryžium viduryje bažnyčios ir po valandos ateik vėl čia pas mane! — garsiai šaukė jis įraudęs ir seiles taškydamas.

Aš pasikėliau klūpojęs, nupurčiau nuo drabužių bažnyčios dulkes ir, nustebusių žmonių žvilgsnių lydimas, pasinešiau eiti bažnyčios durų linkui.

— Prakeiktasis inkvizitoriau,— galvojau išeidamas, kad dabar turėtum tokią valdžią, kokią kunigai turėjo prieš trejetą šimtų metų, tu čia su manim visai kitaip susidorotum, o dabar nesulauksi, kad aš, tavo liepiamas, gulčiausi kryžium!

2.

Anais laikais, norint susituokti, tekdavo eiti pas kleboną, kuris jaunavedžiams statydavo įvairiausių reikalavimų, iš kurių pats svarbiausias — atlikti išpažintį.

Iš manęs klebonas pareikalavo atnešti pažymėjimą iš bet kurio kunigo, kad esu išpažintį atlikęs. Pasirinkau vieną rimtą kunigą, kuriam atvirai pasakiau:

—Išpažinties nebuvau maždaug penkiolika metų.

—Kodėl taip ilgai?

— Negaliu padaryti tvirto pasiketinimo daugiau nenusidėti, nes žinau neištesėsiąs.

— O pasakyk man, kaip dažnai prausiesi?

— Kasdien.

— Na matai, kasdien prausiesi, nors žinai, kad kitą dieną ir vėl susitepsi.

— Taip, bet čia man nėra privaloma pasižadėti.

— Tai tas pat. Besiprausdamas apvalai kūną, o atlikdamas išpažintį apvalysi sielą,— pasakė man tas kunigas ir be jokio vargo davė "išrišimą" ir parašė pažymėjimą.

Supratau, kad jeigu būčiau tikintis, galėčiau "griešyti" nesivaržydamas ir kunigas vis "apvalytų" mano sielą besąlygiškai.

So. Boston, Mass.

"Laisvės" naudai banketas

Svečių buvo iš visų kolonijų — Worcesterio, Lawrenčiaus, Haverhillio, Norwoodo, Montello ir net iš Fitchburgho J. ir O. Samulėnai. Vietiniai gražiai pasirodė.

Pradėjom banketą su dainomis. Dainavo Worcesterio duetas—O. Dirvelienė ir J. Sabaliauskas, vadovybėje Jono Dirvelio ir pianistės H. Janulytės (Smith) sudainavo daug dainų, jomis linksmino susirinkusius. Jų skambūs balsai, rodos, pakels mūsų klubiuko lubas. Labai AČIŪ jums visiems. Svečias iš Washingtono V. Zenkevičius dalyvavo bankete. Tai labai draugiškas mūsų tautietis. Jis pasakė trumpą kalbą, ir į daug klausimų susirinkusiems atsakė.

Pirmininkas J. Petruškevičius pakvietė kelis draugus iš kolonijų pakalbėti. Visi išsireiškė ant kiek yra svarbu palaikyti mūsų progresyvišką spaudą. Buvo linksma matyti mūsų ilgametį darbuotoją Jurgį Šimaitį po sunkios ligos dalyvaujantį su mumis.

Prirengime banketo daugiausia dirbo N. Grigaliūnienė, P. Žukauskienė, M. Kvietkauskienė, K. Kazlauskienė; vyrai padėjėjai: F. Kvetkauskas, A. Kandraška ir S. Rainardas. Aukų palaikymui "Laisvės" suaukavo $127, nuo banketo pelno liko $79, viso pasidarė $206.

S. R.

Beverly Hills, Calif. — Sulaukus 100 metų amžiaus mirė Sofija Goldbogen, motina Mike Todd, buvusi artistės Elizabeth Taylor anyta.

PLYMOUTH, PA.

Išlydėjus brangų draugą ir veikėją Vincą Žilinską

Šalta, bet graži diena gruodžio 11-ta. Susirinkome pagerbti ir atsisveikinti paskutinį kartą su mūsų mylimu draugu Vincu Žilinsku ir palydėti jį į amžinastį. Kad ir šalta diena, bet jo draugų ir draugių susirinko skaitlingas būrys, vietinių ir iš toliau.

Pašarvotas buvo Plymouthe Maslowskio laidotuvių patalpoje. Karstą puošė puikiausios gėlės nuo jo gyvenimo draugės O. Žilinskienės, jo artimųjų, giminių ir draugų. Karstas atrodė taip, kaip apsišvietusio ir pažangaus žmogaus — be religinių puošmenų. Ar gali prilygti popierinis paveikslėlis, rožantėlis ir metalinis kryželis prie gėlių? Gėlės prie mirusiojo karsto — tai puošniausias simbolis užgesusios gyvybės. O, gėlės, jūs puošiate viską, ir mirusiųjų šaltus kapus!

Prie Vinco karsto Ignas Klevinskas pasakė atsisveikinimo kalbą apie jo nuveiktus darbus, kuriais labai gražiai pasižymėjo savo gyvenime, kuo paliko mums pavyzdį ir brangią atmintį, kad mūsų draugai pasilikę tęstų jo darbą. O kapinėse kalbą pasakė Jonas Grybas, primindamas jo darbus gyvenant New Yorke. Užbaigęs atsisveikinimo kalbą, varde O. Žilinskienės visus užkvietė sugrįžti pas ją į namus pietums.

Taip atsisveikinę su mielu draugu V. Žilinsku palikome jį amžinai ilsėtis naujai supiltame kape Lietuvių tautinėse kapinėse, Wyoming, Pa.

Palikdama jo karstą pamaniau: Mielas Vincai, čia Tau bus nenuobodu, nes jau daug labai gerų mūsų idėjos draugų čia ilsisi. Taip, kaip Vincas, jie kovojo už šviesesnį ir laimingesnį darbininkams gyvenimą ir ateitį, taipgi ir už pasaulinę taiką. Savo širdyse jie nusinešė tėvynės meilę ir viltį kada nors pamatyti savo gimtąją šalį Lietuvą. Oi, tu beširde, mirtis, jau daug tu mūsų širdžių skaudžiai sugriaudinai, gailiai pravirkdei ir skaudų liūdesį palikai.

Trokštu, kad 1963 metai būtų pasaulyje laimingiausi, be karų, nelaimių ir mirčių. Taika! To troško ir mūsų Vincas.

V. Žilinskas atvyko į šią šalį 1903 metais, į New Yorką. Iš amato buvo siuvėjas. Kaip ir mums visiems, jam teko visko pergyventi, beieškant laimės, daug visokių takelių praminti, visokių dienelių praleist — sunkių ir liūdnų, linksmų ir smagių.

Vincas buvo vedęs pirmiau, turėjo dvi dukteris ir sūnų. Matomai, vaikų meilė tėvui buvo išgaravus, ir į laidotuves nepribuvo.

New Yorke 1940 metais Vincas susitiko su Ona Miliauskiene (Kasparaite) iš Plymoutho ir apsivedė. Poroje labai pavyzdingai, draugiškai sugyveno iki mirties valandos. Jei mirtis nebūtų pakišus Vincui kojų jam bevažiuojant į "Laisvės" metinį parengimą, jei ne ta nelaimė, tikriausiai mūsų Vincas dar būtų ilgai gyvenęs. Matomai, nelaimė, kuri jį patį rimtai fiziniai sutrenkė, ir rūpestis dėl sužeistos žmonos ir kitų jo pasažierių, pakenkė jo sveikatai. O. Globičienei nulaužtos abi kojos, ir jau 6 savaitės kai ji guli General Hospitaly, Wilkes-Bare, Pa. Draugei P. Jasilionienei nulaužta ranka. Žilinskas ir Krutulienė mažiau užgauti. Automašina visa sulamdyta. Todėl mūsų draugo širdis visa to ir nebeatlaikė, nutraukė gyvybės siūlą gruodžio 8-tą dieną.

Liūdesy pasiliko jo žmona, podukra Mrs. Al. Maitland, Haverstown; Ed. Miller, Glen Burnie, Md. Mrs. Anthony Zavency, Plymouthe; brolis Jonas, Newarke, N. J.; seserys Mrs. Mary Paknis, Kearny, N. J., ir Mrs. Anna Titanis, Woodhaven, N. Y. Visi su šeimomis. Dėl silpnos sveikatos ir blogo oro negalėjo dalyvauti laidotuvėse.

Vincas Žilinskas gimė 1885 metų lapkričio 28 d. Gilušių kaime. Pulsko parapijoje, Suvalkų gubernijoje. Tarybų Lietuvoje paliko tik draugus, su kuriais jis susirašinėjo, ir iš jo žmonos pusės gimines.

Draugas V. Žilinskas mūsų gražiame klonyje buvo mums labai mylimas ir reikalingas, nes per jį mes susieidavome pasimatyti vieni su kitais — žiemos laiku kokiame parengimėlyje, o vasarą Kazlauskienės farmukėje, kurioje tiek daug malonių suėjimų jau turėjome. Ir visa tai per Vinco sumanumą ir pastangas. Ir tie parengimėliai duodavo mūsų spaudai paramos.

Tad ir šį sykį, Vincai, prie Tavo karsto draugai parėmėme spaudą sudėdami $48, nes mes žinome, kad Tu spaudą mylėjai ir joje viską ir apie visus dailiai aprašydavai.

Drauge Vincai, mes Tavęs pasigendame ir liūdime Tavęs netekę. Tad, brangus mūsų Drauge, ilsėkis, ir tegul Tau būna lengva šios šalies žemelė. Mes pasiliekame Tau širdingai dėkingi už Tavo paliktą mums gražų pavyzdį ir atmintį.

L. R.

Baltimore, Md.

Lietuvių Literatūros Draugijos kuopa laikė susirinkimą. Valdybos nariai tie patys pasiliko veikti ir 1963 metais. Kasparevičia ir Žemaitis išdavė raportus iš apskrities konferencijos. Mūsų kuopa turi tik 30 narių, bet veikia. Ir šį kartą sveturgimių teisių gynimui suaukavo $30, o rusų svetainės auką $22 pridėjus, bendrai susidarė $52.

—:—

Bethlehem Steel Co. darbininkai skundžiasi sulaukę žiemos ir metinių švenčių. Daugelis jų dirba tik po 3 ar 4 dienas savaitėje, o blogiausiai tai tiems, kurie paleisti iš darbo. Yra tokių, kurie jau apie metai laiko kai atleisti iš darbo. Nedarbo apdrauda pasibaigusi, kitų baigiasi. Žinau vieną šeimą, kurioje yra 8 vaikučiai, gyveną sklepe. Ji kenčia nuo šalčio.

Krautuvės pilnos gyvenimo reikmenų, bet daugelis šeimų negali įsigyti sau nei pakankamai maisto, nei šiltų drabužių, nei turėti žmoniškų patalpų. Šalis turtinga, bet ne visi joje laimingai gyvena.

Jonas

Lawrence, Mass.

Lietuvis pasmaugė merginą

Policija areštavo George Balezentį, 28 metų amžiaus, gyvenantį Cantillon St., Lawrence. Jis prisipažino, kad jis pasmaugė Cheryl Laird, 14-kos metų mergiščią.

Policijai jis sakė, kad liepos 30 d. su mergiščia išvažiavo jo automobilyje į Methuenus, sustojo netoli Tenney High School. Po kiek laiko jie susipyko. Jis mergiščią pasmaugė ir jos kūną išmetė į krūmynus, kur jis buvo surastas liepos 31 d.

Policija nuo to laiko ieškojo prasikaltėlio ir pagaliau susekė Balezentį. Jis vedęs prieš dvejis metus. Dirbo avalynės gaminimo fabrike. Prieš keleris metus buvo Lawrence miesto pagalbiniu policininku.

Karpavičiai rūpinasi organizacijų reikalais. Po to, kai jie persikėlė gyventi į Nashua, N. H., negali lankyti mūsų kuopų susirinkimų. Gruodžio 12 d. atvažiavo, pasimokėjo duokles į LLD 37 kuopą už 1963 metus, nes, sako, žiemą gali sniegas ar kitokis oras pakenkti atvykti, o nenori, kad duoklės užsivilktų. Tai geras pavyzdys ir kitiems nariams.

Greitai gausiu 1963 metų "Vilnies" kalendorių platinimui. Apie kalendoriaus turinį netenka kalbėti, nes visada jame būna gerų straipsnių ir informacijų. Norintieji, gausite pas mane. Galite nupirkti ir dovanų pasiųsti į Lietuvą savo giminėms — lai jie pamato mūsų kalendorių.

Spaudos banketo reikalais važinėjau į kolonijas. Gruodžio 9 d. su A. M. Kazlauskais buvome nuvykę į Bostoną. Ten buvo banketas. Prisirinko daug svečių. Prie stalų sodino per du kartus. Buvo ir svečias iš TSRS atstovybės V. Zenkevičius, su kuriuomi 1959 m. susipažinau Lietuvoje. Bankete jis pasakė labai įdomią kalbą.

Gruodžio 14 d. "Laisvės" naudai buvo parengimas Broocktone, aš su Kazlauskais ir ten nuvykome. Parengimas buvo pasėkmingas. Šį kartą Kazlauskai nuvežė pilną automobilį, buvome net septyni.

Parengime Jonas Petruškevičius rodė filmus, kuriuos jis pats Lietuvoje nutraukė. Paveikslai aiškūs.

S. Penkauskas

Akronas. — Jungtinėse Valstijose yra 5,700 firmų, kurios reikmenis gamina iš plastmasės.

Roma.—Siautė jūrų audra ir žuvo laivų.

Philadelphia, Pa.

Dipukai po geležine siena

Labai daug girdime kalbant, kad Lietuvos žmonės esą po "geležine" uždanga. Bet kad lietuviški bėgliai (dipukai) gyventų po "geležine" siena, gal mažai kas žino, net jie patys to nežino. Bet faktai tą įtikinančiai rodo. Čia buvo išgarsinta, kad gruodžio 16 dieną bus rodomi judamieji paveikslai, tik ką iš Lietuvos parvežti. Taipgi ponas Dan Kuraitis pasakosiąs savo įspūdžius iš kelionės po Lietuvą. Patraukli žinutė.

Nusakytu laiku susiėjo žingeiduolių gal apie trejetas šimtų. Laukiame įspūdžių ir paveikslų. Vienas iš tų naujokų (DP) prabilo: "Ponios ir ponai, mes labai mylime Lietuvą ir čia suteiks mums ponas Kuraitis žinių apie ją."

Dan Kuraitis virš valandos laiko "šnekėjo" lygiai tą patį dialogą, kaip ir "Naujienose" jo vardu tilpusi pasakaitė. Laukiame paveikslų, gal pamatysime bent ką suprantamesnio.

Paveiksluose rodo nemažą namą, būrį žmonių. "Tai čia mano giminės," sako Kuraitis. Rodo vestuves, būrius apskretusių žmonių, atlaidus Šidlavoje, turgavietę su visokiais gyvūnėliais nuskurusių valstiečių.

Kas tai iš publikos klausia: "Ar tai dabar taip yra?" Ponas Kuraitis sako: "Dabar bolševikai neleidžia su procesija eiti aplink bažnyčią, reikia specialaus tam leidimo." Po didžiausių žygių toje Šidlavoje pasirodo Smetona su žmona, stovi kokiame parkuty. Na, sako, šį gal visi pažįstate. Keletas suploja Smetonos garbei. Pasirodo, kad šie paveikslai traukti dar Smetonos laikais, bet taip tiksliai sulipdyti, kad žiūrovai manytų, jog tai dabartinių laikų paveikslai!

Sykiu eina juostelė ir iš Vilniaus, traukta nuo Gedimino kalno. Čia matyti keletas bažnyčių bokštų, keletas namų. Kartais pasitaiko, kad ir praeivis nufotografuotas. Tai Kuraitis tuojau pastebi: "Matote, raudonas buržujus eina." Šiaip niekur žmonių gatvėse nefilmuota, neigi jokios įstaigos, nei naujesnių namų, nei iš kitų miestų, kuriuose, kaip sakėsi, bent septyniuose esąs buvęs.

Kuomet parodė savuosius gimines, o jų pora tuzinų ir puikiai pasirėdę ir neišbadėję, kas tai iš publikos pastebėjo, kad puikiai apsirengę. Kuraitis sako: "Tai už mano pinigus."

Pagal šį poną, tai Lietuvoje žmonės turi badauti, nes jie uždirbą tik 30 rublių į mėnesį. O jam Vilniuje geri pietūs kainavę 25 rublius.

Buvome Lietuvoje, tai žinome, kad čia didžiausias melas, labai sukta klasta, kad tik bent tikros tiesos žmonės nesužinotų apie tikrą dabartinę padėtį, apie jų būvio gerėjimą, ir kultūros, ir technikos didžuosius pakilimus.

Impulevičinių vadų globojami, taip begėdiškai apgaudinėjami žmonės, matyti, norėtų tikrų, teisingų paveikslų, teisingų žinių iš Lietuvos, bet ta jų vadų pastatyta geležinė siena jiems yra sunkiai perlipama.

Ir kaip ilgai ta jų mašina pajėgs mulkinti sąžiniškesnius pabėgėlius?!..

Buvęs Lietuvoje

So. Boston, Mass.

Pavykęs banketas

Gruodžio 9 d. Lietuvių Piliečių klubo salėje, 318 Broadway pirmą val. dieną jau nebuvo galima gauti kur atsisėsti, o žmonės vis dar rinkosi. Patarnautojos tik žiūri, kas čia bus: ar valgių gaspadinės užtektinai turės. Gaspadinės: Grigaliunienė, Kazlauskienė, Kvietkauskienė, Žukauskienė ramino: "Nebijokit, mes valgių prigaminsime užtektinai.

Valgių nešiotojos nusiskundė, kad joms trūksta darbininkių. Barčienė tuojau "kautą" nuo pečių, prijuostę prisitiesė ir stojo į darbą. Taipgi ir kitos narės, kad ir buvo pasipuošusios ne darbui, bet stojo į pagalbą. Į kelias minutes stalai buvo valgiais apkrauti ir skubiai visi valgė, nes matė, kad daug žmonių laukia sustoję.

Už valandos laiko Rainardienė užkomandavo: "Kurie pavalgėte, malonėkite eiti į žemutinę svetainę, čia prirengsime stalus tiems, kurie dar nevalgę".

J. Petruškevičius visą laiką vaikščioja po svetainę, traukia krutamus paveikslus su savo nauju aparatu.

S. Rainard, Kandraška, M. Kvietkauskienė ir Niaurienė surinko už pietus bilietus ir aukas "Laisvei".

Kai tik stalai buvo sutvarkyti, J. Petruškevičius, pirmininkas, perstatė dainininkus iš Worcesterio, Oną Dirvelienę ir J. Sabaliauską, akompanuojant J. Dirveliui ir pianistei Janulytei (Smith). Jie labai gražiai sudainavo keletą dainų. Publikai labai patiko jų dainavimas. Svetainės net langai pradėjo traškėti kai jie paleido savo garsius balsus.

Paskiau pirmininkas išsaukė pasakyti po keletą žodžių: Penkauską, iš Lawrence, Sukackienę, iš Worcester; Uždavinį, iš Norwood; Shimaitį, iš Brockton. Visi trumpai kalbėjo apie "Laisvės reikalus ir jos svarbą lietuviams darbininkams.

Pirmininkas perstatė kalbėti V. Zenkevičių iš Washingtono. Publika jį pagerbė atsistodama ir ilgai rankomis plodama.

Zenkevičius kalbėjo neilgai, bet aiškiai ir įdomiai. Paskiau buvo duodamūs klausimai, į kuriuos jis atsakinėjo. Prakalbos pasibaigė 5:30, bet dar ilgai daugelis draugų ir draugių stovėjo eilėje ir laukė progos pasikalbėti su svečiu. Jis nei vieno nepraleido. Su kiekvienu mandagiai ir nuoširdžiai kalbėjosi, ir į kiekvieną klausimą atsakinėjo.

Banketas buvo visapusiškai sėkmingas ir pelno "Laisvei" liks nemažai.

E. Repshis

Kiekviena kolonija turėtų surengti kokią nors pramogą Laisvės paramai.

Philadelphia, Pa.

Į LLD 10-os kuopos susirinkimą gruodžio 14 d. narių atėjo gražus būrelis; galėjo būti ir daugiau. Nebuvo ir tų draugų nuolatinių lankytojų. Oras buvo šaltas, gal to ir pabijojo.

Išklausėm komisijų ir valdybos pranešimus, ir iš filmų iš Lietuvos rodymo raportą. Filmus rodė J. Grybas ir K. Briedis, iš Brooklyn, N. Y., lapkr. 23 d. Rep. klubo patalpoje.

Laiške Centro sekr. d. J. Grybas pranešė, kad jam ateina filmų iš Lietuvos. Pasikalbėjus, sprendimas palikta sekančiam susirinkimui, kuris įvyks sausio 11 d. 1144 N. 4th St. Kuopos nariai ateikite ir naujų narių atsiveskite. Turėsime padaryti keletą gerų tarimų, valdyba be narių neatliks darbų. Tai iki pasimatymo visiems sveikiems sekančiame susirinkime.

Su geriausiais linkėjimais visiems geros sveikatos ir laimingų 1963-jų metų.

P. Walantienė

Brockton, Mass.

Pavyko parengimas

Gruodžio 15 d., Lietuvių Tautiško Namo kambariuose, Moterų apšvietos klubas ir LLD 6 kuopa surengė vakarą paramai "Laisvės" ir kitos spaudos. Parengimas gerai pavyko, nes prisirinko ne vien vietinės publikos, bet buvo ir iš kitų miestų: Haverhillio, Lawrence, net Fitchburgo.

Mūsų darbščios moterys pagamino skanaus maisto, buvo ir įsigėrimo. S. Penkauskas pasakė tinkamą kalbą "Laisvės" ir bendrai darbininkiškos spaudos reikalais. Nurodė, kad JAV tik "Laisvė" ir "Vilnis" paduoda teisingų informacijų iš Lietuvos, apie kurią "vaduotojų"spauda tik melus skleidžia.

Kazlauskas, iš Haverhillio, kuris savo automobiliu atvežė svečių, kalbėjo trumpai. Jis pagyrė parengimą.

J. Petruškevičius, kuris pereitąją vasarą lankėsi Lenkijoje ir Lietuvoje, ten nutraukė daug įdomių paveikslų, tai juos parodė. Žinoma, kada prie įvairių aplinkybių paveikslai buvo traukti, tai ne visi jie buvo aiškūs.

Parengime keli skaitytojai atsinaujino "Laisvę" ir "Vilnį".

Gruadžio 7 d. Varpų radijo komitetas surengė prakalbas ir filmų rodymą Dan Kuraičiui, iš Chicagos. Parengimas įvyko Sandaros svetainėje. Žmonių buvo. Įžanga buvo $1, bet parengimas nevertas nei 10 c. įžangos.

Kuraitis sakė, kad Vilnius yra gražus miestas, daug naujų namų. Jis sakė, kad važiuojant į Lietuvą matė prastų karvių.

Filmus rodė iš Smetonos laikų ir iš dabartinės Lietuvos, Graikijos ir Turkijos, bet paveikslai buvo neaiškūs.

Kuraitis sakė, kad jį ten "persekiojo" už JAV dolerių šmugelį.

George Shimaitis

Hyde Park Mass.

Mirė Jonas Žulis

Gruodžio 13 d., nuo širdies smūgio, mirė Jonas Žulis. Priklausė prie LLD kuopos Stoughtone, skaitė ir rėmė "Laisvę"..

Bostono apylinkėje jį visi progresyviai pažinojo, nes jis su žmona lankėsi į parengimus, rėmė aukomis judėjimą, buvo užrašęs "Laisvę" giminėms į Lietuvą. Jis paėjo nuo Ukmergės.

Palaidotas gruodžia 16 d. Evergreen kapinėse, Stoughton, Mass.

Ant kapinių atsisveikinimo kalbą pasako George Shimaitis. Į kapus buvo skaitlingai palydėtas, palydovų susidarė 15 automobilių.

Liūdesyje paliko savo žmoną Julią, sūnų ir dukrą.

George Shimaitis

Sveikinimas

Sveikinu su Naujais 1963 metais sekančius žmones, gyvenančius Lietuvoje—

Joną Kaškiaučių, Justą Paleckį, Lauryną Kapočių, Juozą Jurginį, Augustiną Gricių, Yonušą Kretingoje, dukters visą šeimą, seseris ir brolius ir jų šeimas, taipgi visus gimines.

Būtų man malonu vėl su jumis pasimatyti pakol esame gyvi.

—**Antanas Stripeika,**
Elizabeth, N. J.

APIE T. SĄJUNGOS GELEŽINKELIUS

Maskva.—Kiekvieną parą TSRS veikia 12,400 prekinių ir keleivinių traukinių. Nuo Maskvos iki Baikalo ežero jau elektrifikuota linija, o dabar elektrifikuojama ir Šiaurės-pietų linija. Viso jau elektrifikuota 17,000 kilometrų geležinkelių.

Lawrence, Mass.

Iš So. Boston, Mass., korespondentė E. R. apkaltino mane per "Laisvę" ir "Vilnį", kad suvyliau rengėjus dėl neatvažiavimo parodyt paveikslus, kuriuos nutraukiau lankydama Lietuvą 1961 metais.

E. R. sakė, kad aš prižadėjau parodyt tuos paveikslus. Taip, aš jai ypatiškai išsireiškiau, kad galėčiau kada nors parodyti, bet jokios sutarties nebuvo.

Paskutiniu laiku atsitiko taip: Repšienės laiškas, užkvietimas, pribūt gruodžio 1-mą, buvo rašytas lapkr. 29-tą, o tą laišką gavau gruodžio 1-mą. Tą dieną pasitaikė, kad man reikėjo atlikti specialus darbas mokykloj—reikėjo duoti studentams "College Board" egzaminus. Iš darbo pribuvau namo 6-tą val. —tik tada radau užkvietimą. Tai kaip aš galėjau pribūti 30 mylių iki Bostono.

Matyt, E. R. suviliojo jubliką apgarsindama papaveikslus, be jokio susitarimo, be mano žinios.

O. V.

TĖVELIO RANKOS

Tėvelio rankos
Visų išgirtos...
Ir man patinka
Jo rankos tvirtos.
Darbe jos šaunios,
Jos viską gali,
Jos narsiai gynė
Tarybų šalį.
O kai nutilo
Laukuos patrankos—
Ir vėl prie staklių
Tėvelio rankos.
Visi gamykloj
Rankas tas žino,
Ne vieną meistrą
Jos išmokino!
Ir man jis sako:
—Jei tik norėsi,
Tokias užaugęs
Ir tu turėsi!.

P. Kondratas

(Iš "Lietuvos pioniriaus")

Long Island, Kan. — B. Near kasinėdamas prie savo namo surado du auksinius pinigus po $20, 1891 metų gamybos. Gi jo kaimynas J. Kneubel taipgi rado auksinį pinigą $20. Dabar tie aukso pinigai jau verti po $28.

PRANEŠIMAI

CLIFFSIDE, N. J.

LLD 77 kuopos ir LDS 115 kuopos susirinkimai įvyks sekmadienį, 30 d. Gruodžio-Dec., prasidės 3 valandą popiet, pas Bakūnus, 316 3rd St.

Kviečiame minėtų kuopų narius dalyvtuti susirinkime ir užsimokėti duokles. Taipgi yra ir kitų svarbių dalykų pasitarimui.

Atlikus kuopų mitingus bus parė ir draugiški pasikalbėjimai.

Kviečia Komitetas
(103-104)

SO. BOSTON, MASS.

LLD 2 kuopos susirinkimas įvyks ketvirtadienį, sausio 3d., 1963 met. Šis susirinkimas yra svarbus, nes lapkričio mėnesį susirinkimas nejvyko, tad šiam susirinkimui susidėjo daug darbų. Turėsime perrinkti kp. valdybą ir jau bus atėję "Vilnies" kalendoriai 1963 metų, galėsite pasipirkti. Taipgi pasirūpinkite atsivesti naujų narių.

S. Rainard, sekr.
(103-104)

ROCHESTER, N. Y.

Pirmadienio vakare, Gruodžio-Dec. 31 d., Gedemino Draugystė rengia naujų metų pasitikimui balių, pradžia 7:30 val. vakare. Bus gera muika ir įvairių valgių, taipgi ir įvairių gėrimų. Bus duodamos kepurės ir bus kitokių pagražinimų. Kainuos tik $1.00.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti, suaugusius ir jaunimą. Visi būsite maloniai priimti ir turėsite daug linksmumo.

Rengėjai
(103-104)

WORCESTER, MASS.

Pirmadienį, Gruodžio-December 31 d., LDS moterų komitetas rengia naujų metų pasitikimui margumynų vakarą su vaišėmis ir muzika. Prasidės 6 val. vakare, Lietuvių salėje, 29 Endicott St. Kviečiame visus atsilankyti.

Komisija
(103-104)

Philadelphia, Pa.

Svarbios prakalbos

Sausio 11 d. įvyks svarbios prakalbos, kurias ruošia Social Science Forum. Kalbės įžymus marksistas, daugelio knygų autorius ir veikėjas Dr. Herbert Aptheker. Įėjimas $1. Įvyks Philadelphia Athletic Club Buildinge, 314 N. Broad St. Prasidės 8:30 val. vakare.

Visi ir visos kviečiami dalyvanuti. Prakalbos tema: "Ar yra anti-semitizmo Tarybų Sąjungoje? Antisemitizmo pagrindinė priežastis ten ir čia."

Rengėjai

Kiek JAV žmonės suvalgo saldainių

Washingtonas. — Jungtinėse Valstijose yra gaminama apie 2,000 skirtingų formų ir rūšių saldainių. Prie jų pagaminimo dirba virš 100,000 žmonių.

1944 metais proporcionaliai daugiausia buvo suvalgyta saldainių, virš po 20 svarų ant kiekvieno žmogaus. 1961 metais proporcionaliai suvalgė virš po 17 svarų saldainių.

Per metus yra pagaminama 3,500,000,000 svarų saldainių, $2,500,000,000 vertės.

Sveikinimas

J. ir M. ŽEBRAUSKAMS

Cleveland, Ohio

Sulaukusiems auksinio jubiliejaus poroje

Bet juos sveikinti yra malonu ir svarbu ne vien tik už tai. Tie jų 50 metų taip pat buvo ir draugijinių darbų visuomenės gerovei metais. Linkiu dar ilgų, sveikų ir darbais garbingų metų!

Klementina Yenkelunas
Waterbury, Conn.

Sveikinimas

Nuoširdžiai sveikinu Naujų metų proga visus "Laisvės" darbuotojus, ir linkiu tęsti kovą už taiką, gerbūvį ir visų tautų taikų sugyvenimą 1963 metais.

Su širdingais linkėjimais,
JOHN BAKER,
Vallejo, Calif.

Sveikinimai

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Geriausių linkėjimų visam "Laisvės" Personalui, "Laisvės" skaitytojams, taipgi mūsų draugams ir giminėms Lietuvoje. Stipriausios sveikatos ir sėkmės!

Pranas ir **Marijona Kvetkas,**
So. Boston, Mass.

Sveikinimas!

Su naujaisiais 1963 metais norėčiau pasveikinti **Oną** ir **Petrą Malinauskus** (Rochester, N. Y.) ir palinkėti daug, daug laimės, sėkmės ir sveikatos gyvenime. Tegu jums šie naujieji metai būna laimingiausi ir sėkmingiausi už visus kitus praėjusius.

Dėkoju už laikraštį "Laisvę," kurį gaunu ir skaitau su įdomumu. Su geriasiais naujametiniais sveikinimais ir linkėjimais—

Regina Malinauskaitė,
Lithuania, USSR

Sezono Sveikinimai

Su naujais 1963 metais sveikinu "Laisvės" skaitytojus ir rėmėjus, "Laisvės" personalą ir draugus, artimus ir tolimus.

—J. JORDAN,
Three Bridges, N. J.

PLYMOUTH—WILKES-BARRE, PA.

Mirus

Vincui Žilinskui

Reiškiame mūsų giliausią užuojautą tavo šeimai, giminėms, pažįstamiems ir draugams. Liūdime tavęs—

O. Krutulienė	P. Pėstininkas
Lucy ir Stasys Rauduvės	P. Janušaitis
E. Kasparienė	K. ir A. Naravai
V. Grigaičiai	P. ir F. Mankauskai
A. Globičius	J. ir J. Grušalioniai
A. Valinčius	V. Krimas
D. Derkintis	P. Radišauskienė
A. Mack	M. Traikienė
M. Sankawiez	M. Pačinkienė
J. Lutackas	M. Gilvickai
Mrs. Kazlauskienė	M. Banelienė
V. Tamolaitis	E. Motuzienė
J. ir M. Gluoksniai	K. Zambusevičiai
E. Gelažanskienė	E. Čeraškienė
K. Genys	J. Grybas
I. Klevinskas	N. Navickienė

BINGHAMTON, N. Y.

Mirus

Vincui Žilinskui

(Plymouth, Pa.)

Mūsų širdinga užuojauta jo žmonai Onai Žilinskienei, seserims Onai Titanienei, Mariutei Paknienei, broliui Jonui Žilinskui ir kitiems giminėms ir draugams.

P. Yasilonis	U. Šimolunas
A. Žolynas	M. Sadauskas
A. Kireilis	H. Žukas
J. Kireilis	M. Kulbis
H. Pagiegala	E. Mainionis
A. Pagiegala	M. Liužinas
J. Strole	I. Liužinas
A. Dishis	E. Čekanauskas
A. Wellus	A. Mačiukas
M. Kazlauskas	N. Strole
K. Vaičekauskas	J. Strole
J. Vaičekauskas	E. Čeponis

MIAMI, FLA.

Tragiškai mirus

Antanui Metelioniui

Mes, velionio draugai, reiškiame užuojautą likusiems Antano giminėms ir draugams.

M. A. Valilioniai	V. Bovinas
S. J. Jurevičiai	J. S. Thomson
J. M. Krupp	J. H. Žekoniai
S. A. Kanapiai	Geo. H. Mikitai
J. N. Benekaičiai	Ignas Urbonas
S. Meisonas	M. Simon
C. N. Tamošiūnai	J. S.
V. A. Stankai	E. B. Alexandrai
A. Grenfield	N. Sereika
J. Smalenskas	J. A. Birston
J. M. Koch	J. D. Šimkai
P. Johns	J. Skliutas
B. Skerstonai	

Sveikinimai su šventėmis ir Naujaisiais Metais

Su žieminėmis šventėmis ir Naujaisiais Metais sveikinimus prisiuntė—

Anna Kazilionis, iš Cleveland, Ohio.

Wm. ir K. Žitkai, iš Worcester, Mass.

A. Virbalis, iš Sao Paulo, sveikindamas, be kitko rašo:

"Aš tave, "Laisve", nuolat skaitau. Perskaitęs, duodu kitiems. Kada jie perskaito, siunčiu į Lietuvą savo broliui. Jis labai mėgsta skaityti "Laisvę", nors gauna pavėluotai."

Dr. J. S. Staneslow, iš Waterburio, linki visiems laimingųjų Naujųjų Metų.

Cicilija ir **Steponas Joniškiečiai,** sveikina "Laisvės" kolektyvą, linkėdami jam linksmų švenčių ir laimingų Naujųjų Metų.

Nuoširdžiai sveikinu Naujųjų —1963 metų proga.

Linkiu sėkmės visuomeniniame darbe, laimės asmeniniame darbe.

Geros ištvermės ir tvirtos valios kovoje su obskurantais visam "Laisvės" kolektyvui.

Linas Valbasys

Gerbiama redakcija,

Sveikiname jus visus dirbančius "Laisvės" laikraščio spaudoje, tuo pačiu iš visos širdies liekame dėkingi už spaudą, kurią jus siunčiate į gimtąją Lietuvą!

Feliksas ir **Stefanija Adeikiai**
Šiauliai, Lietuvą

Mieli laisviečiai,

Sveikinu visus su žiemos šventėmis, velydama stiprios sveikatos ir gero pasisekimo naujais metais.

Mes čionai buvom taip sušalę, kad aš maniau gal jau reikės važiuoti į nortus sušilti, nes ten yra stubose šiluma, o čionai, kur darbininkai gyvena, tai neapšildomi kambariai. Bet jau po biskį pradeda vėl atšilti oras, gal vėl bus gerai.Tai dabar jūs atvažiuokit čionai susišildyti.

Saulutė
Miami, Fla.

1962. 12. 20.

Su Naujaisiais Metais!

1962. XII. 10

Brangieji!

Sveikinu su Naujais 1963 Metais ir linkiu geros sėkmės Jūsų kilniuose darbuose.

Jūs dirbate tikrai patriotinį ir lietuviams naudingą darbą, palaikydami ir stiprindami ryšius tarp Tėvynės Lietuvos ir jos vaikų, gyvenančių Amerikoje.

Niekas taip nedžiugina motiną, kaip jos vaiku dėmesys ir meilė jai. Taip pat niekas negali žiauriau užgauti jos širdį, kaip vaikų abejingumas ir nusišalinimas nuo jos.

Gali kiek tik nori dievažintis, jog myli savo Tėvynę, bet jeigu sunkią valandą ją palikai ir jos atsižadėjai, nevertas esi vadintis jos sūnumi.

Jūsu laikraštis primena Amerikoje gyvenantiems lietuviams jų pareigas savajai Tėvynei, pasakoja jiems apie naująjį gyvenimą ten, "kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka", tuo būdu sukeldamas juose ilgesį ir meilę savo kraštui, suartindamas juos su broliais ir seserimis, gyvenančiais Lietuvoje.

Jūsų darbas yra vertingas tuomi, kad, iš vienos pusės, padeda lietuviams išsilaikyti paviršiuje ir nepaskęsti svetimybių jūroje, iš kitos pusės suteikia daug žinių apie juos mums, Lietuvoje esantiems.

"Laisvės" Redakcijai ir visam to laikraščio darbo kolektyvui Naujųjų Metų proga linkiu **ilgiausių metų!**

Pranas Stiklius
Kaunas

Su Naujaisiais Metais!

Jau 1962-ieji metai keliauja į Istoriją išdidūs, tikrai atlikę savo pareigas žmonijai. Visa žmonija palydės juos pragiedrėjusiu veidu ir su dėkingumu. Nedaug tokių metų buvo, kuriuose Žemės padangėje prasiskleidė juodi debesys, kuomet gyvenimo barometras aiškiai paslinko į "giedrą", o ne į "audrą"!..

Šiandien kiekvienas žmogus, kuris pasižiūri į tokį barometrą, jam šviesiau darosi, jo akys šviesesnės ir ramesnės.

Mes galime didžiuotis, kad esame istorinio įvykio liudininkais, kuris įėjo į istoriją kaip šviesus, labai žmoniškas ir lėmęs posuki žmonijos istorijoje. N. CHRUŠČIOVO rimtas **Tarybų Sąjungos** savo laiku, ispėjimo pobūdis: — "Bet kuris JAV mėginimas užpulti Kubą gali įstumti pasaulį į pasaulinio visuotinio karo, naudojant ir termobranduolini ginkla, katastrofa..." N. CHRUŠČIOVAS savo laiške KENEDŽIUI paprastai pasakė:— "Spręskime ginčijamus klausimus ne ginklu, o derybomis!" Ir visi geros valios žmonės pasaulyje išgirdo šiuos Tarybų Sąjungos vadovo žodžius, iš širdies jiems pritarė. Kiekvienas paprastas žmogus lengviau atsiduso: — jis nori ir turi pilna teisę žmogaus kvėpuoti ne atominių bombų sprogimų užterštu oru, o grynu taikaus sambūvio oru. Šie metai suteikė kiekvienam doram žmogui, kiekvienai tautai, visai žmonijai daug vilties laukti dar geresnių dienų.

Broliai ir seserys **lietuviai!** Likimo išblaškyti po visas pasaulio šalis, Naujųjų Metų naktį jūs visuomet prisimenatė savo tėvų žeme. Atsiminkite, kad Jumis taip pat prisimena jūsų broliai ir seserys Tėvynėje. Tad pakelkime tostus už TARYBŲ LIETUVĄ! Ji— mūsų motina, ir mes vienos motinos Lietuvos vaikai. Mes linkime jai: —"Klestėk, mūsų Gimtoji Žeme!"

Pakelkime tostus ir už tuos, kurie linki LIETUVAI laimės!

Pranas Kūraitis—Šacikauskas
Montevidėjus (Urugvajus)

Camden, N. J.

Mrs. E. Bekampienė sunkiai serga. Ji būna sūnaus namuose, 100 Weathervane Dr., Del. TWP.

Mes visi jai linkime greit pasveikti.

Jos draugai
A. H. P.

Spaustuvininkų streikas tęsiasi---nėra spaudos

Jau daugiau kaip dvi savaitės, kai Niujorko angliškų dienraščių spaustuvininkai streikuoja, ir devyni dienrašačiai nebeišeina. Vienas, beje, spausdinasi, bet jis platinamas tik Nassau ir Suffolk apskritims, Long Islande.

Kaipgi niujorkiečiai gali gyventi be kasdieninės spaudos?

Ogi taip: vieni gauna žinių iš radijo ir televizijos, tai ir apsieina be laikraščio, o kiti perkasi iš kitur prisiųstus dienraščius.

Šiuo tarpu daugelyje Niujorko miesto kioskų gali gauti "The Philadelphia Inquirer," "The Christian Science Monitor" iš Bostono, laikraščius iš Newark, N. J., ir iš kitur. Na, tai jais daugelis niujorkiečių ir naudojasi.

Be to, pridygo čia visokių mažų laikraštukų. Pavyzdžiui, italų dienraštis "Il Progresso" spausdina tabloidinį laikraštuką anglų kalba; jame pateikiama nemaža žinių žinelių.

Kaip ilgai streikas tęsis?

Į tai atsakyti nieks tikrai negali. Spaustuvininkų unijos (ITU) vadovai sako, kad streikas galįs tęstis net iki sekamų metų kovo mėnesio. Streikieriai neatsisako nuo savo reikalavimų, o dienraščių leidėjai atsisako spaustuvininkų reikalavimus priimti .

Kas tie do reikalavimai?

Spaustuvininkai reikalauja, kad per bėgamus 2-jus metus jiems būtų pakeltos algos 18-ka dolerių į savaitę. Be to, jie reikalauja ir kitokių dalykų; nori užkirsti kelią automatijai, kuri pasiekė ir spaustuves ir paleidžia iš darbo daug darbininkų.

Laikraščių leidėjai sako: tik neseniai mes pasirašėme sutartį su laikraštininkų gildija — su reporteriais, ofisų tarnautojais — ir sutikome jiems pakelti algas (sekamų dvejų metų bėgyje) $8 į savaitę; jūs taipgi su tuo sutikite, tai taikysimės, pasirašysime kontraktą. Spaustuvininkų unija atsako: pirmiau pekla užšals, negu mes sutiksime priimti jūsų siūlomas sąlygas.

Valdžia bandė į streiką įsikišti, taikyti streikierius su samdytojais, bet kol kas nieko iš to neišėjo.

Streiko pasėkoje yra be darbo apie 20,000 žmonių, kurie, apskaičiuojama, per savaitę gaudavę $3,000,000 algomis. Dienraščių leidėjai per savaitę, apskaičiuojama, netenka $7,000,000 pajamų.

Pikietuoja

Reikia suprasti ir tai, kad spaustuvininkai paskelbė streiką tik keturiems dienraščiams: "The New York Times," "Daily News," "Journal American" ir "World Telegram and Sun." Kai šitie buvo užstreikuoti, tuomet buvo sulaikyti sekami dienraščiai: "Post," "Mirror," Herald-Tribune," "Long Island Star-Journal" ir "The Long Island Press." Mat, visų suminėtų laikraščių leidėjai priklauso vienai sąjungai.

Ką daro spaustuvininkai-streikieriai? Jie pikietuoja laikraščių leidyklas. Tuos laikraščius, kuriems jie buvo apskelbę streiką, pikiekietuoja su šūkiais— **"Mes streikuojame,"** o tuos laikraščius, kurie patys užsidarė, pikietuoja su šūkiais — **"Mus išmetė iš darbo!"**

Streikierius remia visos darbo unijos. Jei jie laikysis taip tvirtai, kaip laikosi, aišku, samdytojai turės jų reikalavimus išpildyti, nes laikraščių visam negi uždarys.

Ns

Graži buvo vaikų popietėlė...

Praėjusį sekmadienį, gruodžio 22 d., "Laisvės" salėje įvyko LDS 12 kuopos ruošta popietė su programa, kurią atliko vaikai — trečioji JAV lietuvių karta. Tai buvo žiemos švenčių proga suruoštas pobūvis su eglute ir su vaikams prezentais, dovanėlėmis. Žmonių susirinko nemaža. Pirmininkavo Valentina Nevinskienė.

Programą atliko:

Diana ir **Joyce Nevinskaitės**— pirmoji 12, antroji 10 metų amžiaus.

Konradas ir **Paul Ventai** — pirmasis 13, o antrasis— 10 metų amžiaus.

Patty Kazlauskaitė — 6 metų amžiaus.

Lynn ir **Barbara Ryan** — jaunutės mergytės-akrobatės.

Pirmiausia buvo deklamacijos. Ventai ir Nevinskaitės deklamavo poetų K. Kubilinsko ir A. Jonyno eilėraščius.

Paskui abidvi sesutės Nevinskaitės (duetu) pianą skambino, atlikdamos F. Balevičiaus ir kitų lietuvių kompozitorių lengvais motyvais kūrinėlius.

Patty Kazlauskaitė padeklamavo trumpą eilėraštį.

Konradas Venta kornetu pagrojo lengvų, žiemos šventėms pritaikytų melodijų, o Joyce Neviskaitė jam akompanavo pianu.

Paskutinis numeris: sesutės Lynn ir Barbara pademonstravo akrobatinius numerius.

Progama buvo neilga, bet ji tuo įdomi, kad jos atlikėjai buvo jaunučiai, trečiosios kartos lietuvių kilmės vaikai. Kiekvienas numeris buvo palydėtas šiltais aplodismentais.

Programos suruošimu daugiausia rūpinosi Valentina Nevinskienė, o jai padėjo ir Irena Babarskaitė. Taip pat rengimo komisijoje darbavosi Ona Jakštienė.

Rengėjai paruošė užkandžių, tai pobūvio dalyviai užkandžiavo, ilgokai šnekėjosi, gražiai praleisdami pirmą žieminę popietę.

Panašius pobūvius kitą kartą rengiant, reikėtų į programą įtraukti daugiau vaikų; kurie negali deklamuoti ar padainuoti lietuviškai, galėtų anglų kalba atlikti.

Ir ši programa, žinoma, nebuvo atlikta be kruopštaus pasiruošimo, be tėvų tų, kurie vaikus programai ruošė, rūpesčio ir darbo. Jiems už tai priklauso didelis nuopelnas.

Ns.

Beverly Hill, Calif. — W. C. Williams, vienas iš JAV specialistų pasiuntimui raketos į Mėnulį, sako: "Arba mums duos daugiau pinigų įvykdymui Apollo plano; arba rusai pirmieji pasieks Mėnulį".

Iš Moterų klubo susirinkimo

Lietuvių Moterų Klubo narių metinis susirinkimas, įvykęs gruodžio 19 d., buvo ypatingai įdomus, nors narių šį sykį mažiau atsilankė negu paprastai. Gal būt oras šiek tiek pakenkė.

Šiam mitingui tvarkos vedėja buvo M. Tamelienė, ilgametė veikėja pažangiajame moterų judėjime.

Klubo pirmininkė savo raporte palietė dabartinį moterų veikimą amerikonių tarpe taikos klausime. Apibūdino drąsų pasirodymą organizatorės Dagmar Wilson ir kitų moterų kongresinio ne-amerikinio komiteto tardymuose Washingtone. Taipgi prisiminė mirusiąją visuomenininkę Kristiną Stanislovaitienę ir jos darbą pažangiajame judėjime. Išreiškė užuojautą mūsų narei Onai Titanienei dėl mirties jos brolio, mūsų gero draugo V. Žilinsko, ir užuojautą N. Kairienei, taipgi mūsų klubietei, dėl netekimo vyro Juozo Kairio, irgi nenuilstamo mūsų organizacijų darbuotojo. Draugės pagerbė mirusius atsistojimu ir susikaupimu vienai minutei, pasižadėdamos tęsti visuomeninį darbą, kuris buvo taip brangus šiems mirusiems draugams.

Sekretorės, Sofijos Petkienės, protokolas praėjusio susirinkimo buvo atidžiai išklausytas ir priimtas. Mūsų sekretorės protokolai visuomet būna sklandžiai ir išsamiai parašyti.

Ilgokai buvo svarstytas sausio 13 d. parengimas. Komisija, kurią sudaro Nastė Buknienė, Vera Bunkienė ir Adelė Rainienė, pasiryžusi padaryti šį mitingą ypatingu. Tai bus paminėjimas 50 metų sukakties JAV lietuvių moterų veikimo pažangiajame judėjime. Kalbės klubietės iš savo prisiminimų, bus dainų, literatūrinių skaitymų ir vaišių. Klubietės priėmė komisijos raportą su pagyrimu, o sekamos draugės jau iš anksto prisidėjo su medžiagine auka: K. Karpavičienė su $5.00, o po $1.00 aukojo Irena Levanienė, Ona Cibulskienė ir Ona Titanienė.

Ta pati komisija jau ruošiasi ir Kovo Aštuntosios paminėjimui. Numatyta kviesti kalbėtoją iš moterų grupės vadovių taikos reikalais.

Klubietės atnaujino "Laisvės" prenumeratą Kapsuko Senelių Namams, kuriuose randasi senas brooklynietis J. Jokymas. Taipgi nutarta išreikšti užuojautą per "Laisvę" K. Stanislovaitienės artimiesiems.

Nors dar nėra jokių pranešimų, kad K. Karosienės brošiūra bus leidžiama, vienok ir mes prisidėjome su $5.00 auka. Norėtume ir prenumeratų parinkti tarp moterų, bet negalime to daryti iki nebus paskelbta, kad darbas pradėtas .

Sekantiems metams valdyba pasiliko ta pati, tai yra Ieva T. Mizarienė — pirmininkė; Sofija Petkus--užrašų sekretorė: Suzana Kazokaitė —finansų sekretorė; Uršulė Bagdonienė — iždininkė..

Buvusi mūsų veikli narė, kol sveikata jai leido, F. Kazokienė, per savo dukrą perdavė naujų metų linkėjimus visoms narėms. Klubas taip pat palinkėjo F. Kazokienei sveikų ir laimingų naujų metų.

Po susirinkimo, visas klubietes pavaišino kavute ir užkandžiais, ir dar kai kuo kitu, nenuilstanti klubietė S. Sasna. Draugės palinkėjo jai ilgiausių metų su daina. Sekančiam susirinkimui jau pasižadėjo pavaišinti mus K. Čeikauskienė ir V. Urbonienė, o tai bus sausio 16 dieną.

Ieva

Švenčių proga linkėjimai

Mes, brooklyniečiai Julius ir Marijona Kalvaičiai, dėkojam jums, mieli draugai ir draugės, už prisiųstus kalėdinių sveikinimų laiškus.

Atleiskit mums, kad šiomis Kalėdomis nesiunčiame asmeniškų kalėdinių laiškų. Priežastis—liga. Liga mane taip sunkiai nukamovo, kad negaliu rašyti. Tad bendrai visiems draugams-draugėms ir giminėms per laikraštį Laisvę siunčiam Kalėdų ir Naujų Metų proga.

J. Kalvaitis
M. Kalvaitienė

ĮDOMYBĖS

Jungtinių Valstijų didmiesčių muziejuose matome egiptiečių mumijas (sudžiovintus negyvėlių palaikus). Istorija moko, kad prieš 5,000 metų turtingi egiptiečiai numirėlius paversdavo į mumijas.

Kodėl? Todėl, kad jie tikėjo, jog numirėlis ir po mirties gyvens, jam bus reikalingas kūnas.

Mumiją paruošti trukdavo apie 70 dienų. Pirmiausiai numirėliui pašalindavo vidurius ir smegenis. Numirėlio kūną gerai įsūdydavo ir džiovindavo, paskui ištepdavo pušų smala ir įviniodavo į 100 mastų ilgio lininę audinio stangą. Tuo kartu paruošdavo jam grabą, piešėjai grabą išdabindavo ir numirėlį palaidodavo.

Turtingus laidojo į akmenines nišas: uolose iškaltas skyles. Kad po mirties jie "nebadautų", tai į nišą jiems įdėdavo ir valgio. Bet geriausiai mumijos išsilaikė smėlyje.

ATSIBODO JAUNIKIS— DAVĖ JAM NUODŲ

Camden, N. J. — Policija areštavo Mary Anne Whitehead, 25-rų metų merginą. Ji vaikščiojo su Lee Anchor, 27 metų vaikinu, bet jis jai atsibodo. Kada jis atvyko gruodžio 16 d., tai mergina pateikė jam "lengvo gėrimo stiklą", nuo kurio jis susirgo. Areštuota mergina sakė: "Jis man atsibodo, aš norėjau jo atsikratyti".

Jei jūs norite parduoti namą ar biznį, paskelbkite Laisvėje, parduosite greit. Už paskelbimą kaina žema.

Jau ruošiasi prie dainų festivalio

Amerikinis sveturgimiams ginti komitetas jau praneša, kad jis ir vėl rengia didžiulį visų tautinių grupių dainų festivalį-koncertą. Jis įvyks 1963 metų vasario 24 d., sekmadienį. Programoje dalyvaus įvairios tautinės grupės su savo dainomis bei šokiais. Netenka nė kalbėti, jog šiame koncerte gražiai pasirodys ir lietuvių dainos jėgos.

Koncerto vieta: Fraternal Clubhouse, 10 West 48th St., Manhattane.

Komitetas ragina ir prašo tautines grupes tą dieną nieko savo nerengti, o visiems dalyvauti jojo parengime.

Su Aido choru sutiks Naujus Metus

Gražiai užsisako vietas dėl Naujų Metu laukimo su Aido choru. Meldžiame visus, kurie manote laukti Naujų Metų su Aido chochoru, užsisakyti vietą ne vėliau gruodžio 27 dienos pas bile aidietį, arba pašaukiant: MI. 1-6887. Dėl visų užtikrintas gražus malonumas. Kviečia

AIDO CHORAS

SVARBU!

1963 metų Vasario-February 3 dieną įvyks "Laisvės" bendrovės dalininkų suvažiavimas, pradžia 11 val. ryto.

Po suvažiavimo bus "Laisvės" banketas. Pradžia 6 val. vakaro. Vieta—Russian-American Center Hall, 61 Rivington St., New York City.

Dovanos "Laisvei"

Šie Liet. Namo Bendrovės šėrininkai dovanojo "Laisvei" savo šėrus:

Domininkas Navickas, Los Angeles, Calif., 4 šėrus,

Jonas Saulėnas, Detroit, Mich., 1 šėrą.

Už dovanas širdingai ačiū.

PRANEŠIMAI

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 2 d., 7:30 v. vak., 102-02 Liberty Ave., Ozone Park.

Svarbu visiems dalyvauti šiame susirinkime; pradėkite savo duokles mokėti su pradžia metų, jei norite gauti vieno mėnesio kreditą.

Prot. Sekr.

OZONE PARK, N. Y.

Lietuvių Kooperatyvės Spaudos Bendrovės direktorių susirinkimas įvyks **trečiadienį,** gruodžio 26 d., 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi direktoriai kviečiami susirinkime dalyvauti. Valdyba

---

PARDAVIMAI

PARSIDUODA VIRTUVEI PEČIUS

Parsiduoda gasinis pečius, mažai naudotas už labai žemą kainą. Prašome kreiptis nuo 8 iki 12 valandos ryto šiuo antrašu: Antanas Litvaitis, 20 Stagg St., Brooklyn, N. Y. Užpakalinis namas, antrame aukšte, apartmentas 5. (102-103)

WATERBURY, CONN.

Mirus

Kristinai Stanislovaitienei

Reiškiame širdingiausią ir giliausią užuojautą jos vyrui daktarui Jonui Stanislovaičiui, sūnums, motinai ir visiems kitiems giminėms ir draugams.

Kristinos mirtis yra didelis nuostolis visai pažangiajai visuomenei.

New Yorko Moterų Kultūros Klubas
Ozone Park, N. Y.